JURNALUL S.F.®

Premiul Convenţiei Europene de SF
euROcon '94

Anul IV Nr. 130; 7 August - 14 August
Săptămînal de cultură
SF, HORROR ŞI FANTASY
16 pagini - 250 lei

O oră cu Alexandru Mironov

„...viaţa te împinge să faci gesturi pe care nu le vrei!“ (II)

❑ *Cîndva, povestea despre mîine va fi esenţială;*
❑ *Şi SEBASTIAN A. CORN şi PÎTEA şi ANA MARIA NEGRILĂ sînt deja speranţe;*

CONSILIUL UNIUNII ASOCIAŢIILOR STUDENŢEŞTI
DIN CENTRUL UNIVERSITAR BUCUREŞTI.
CASA DE CULTURĂ A STUDENŢILOR
„GRIGORE PREOTEASA“

AL. MIRONOV

Prima Consfătuire a cenaclurilor de literatură ştiinţifico-fantastică din Bucureşti, Craiova şi Timişoara. 14—15 aprilie. 1972

Adrian Bănuţă: Ne spuneaţi despre zei...

Alexandru Mironov: A.C. Clarke este unul dintre eroii mei absoluţi. Cred că întreaga civilizaţie umană îi este îndatorată lui Clarke. Şi aş aminti numai sateliţii de telecomunicaţii - cînd în '64 s-a transmis pentru prima dată, de la Tokio, o Olimpiadă, s-a spus: *Domne', asta e din mintea unuia care...* E adevărat că nu a luat bani pentru aşa ceva şi, într-o prefaţă la o antologie, Asimov îl "plîngea": *gîndiţi-vă, săracul Arthur, dacă depunea el cerere de brevet ce bogat ar fi fost acum...* (schimbă tonul foarte frumos): *Nu plînge bunule cititor, gîndeşte-te că are o insuliţă, că stă în Ceylon, că are un satelit deasupra casei, că a scris scenarii şi a luat bani de peste tot putem socoti că Arthur s-a descurcat în viaţă.*

Deci asta este generaţia veche... Sigur, a apărut şi un Harlan Ellison, mi-a plăcut la un moment dat, se juca cu cuvintele, era un experiment, însă a dispărut... N-a mai rămas decît FONDUL. Iar fondul fondurilor în ceea ce facem noi este POVESTEA, LEGENDA... Nu merge numai să te joci şi să dai o anumită impresie. Asta rămîne ca o pată de culoare care dispare. Trebuie să ai personaje pe care să le învîrţi într-un plot (acţiune), şi să spui CEVA. Cîndva, povestea despre mîine va fi esenţială. Dar este tot ceea ce se întîmpla la focul tribului în jurul căruia se spuneau poveşti despre ce lume înfiorătoare e dincolo de peretele grotei.

Omul este un mîncător de poveşti înfricoşător de hămesit, iar nevoia de poveşti este acum mai mare ca niciodată.

Remus Cernea : Cam cînd aţi dat peste F. HERBERT şi DUNE ?

A.M.: Am avut norocul în '75 să merg într-o excursie în Statele Unite fiind profesor în Maroc. *(Excursia era organizată de consulatul american, a trebuit să plătesc o sumă care era echivalentul a două salarii de-ale mele acolo.)*

Am cumpărat DUNE cînd am ajuns în STATE. Ştiam, fusesem deja la Eurocon-uri şi ştiam de HERBERT, de DUNE, dar mi-am cumpărat-o abia în '75. Şi cît de tare vroiam eu să văd AMERICA, pînă n-am citit DUNE, cred că nici nu m-am uitat pe fereastra autobuzului. E o carte extraordinară, am citit-o de mai multe ori, de atunci; este cu adevărat cartea unui geniu pentru că inventează social, filosofic, cultural, religios, face o extrapolare a planetei, a războaielor din viitorul apropiat către un viitor îndepărtat. HERBERT a fost cu adevărat una dintre marile personalităţi ale S.F.-ului. Gîndiţi-vă că noi vorbim de cărţi despre care se va discuta şi peste 500 de ani, în timp ce cărţi din "marea literatură a lumii", care sînt frumoase pentru că dantela cuvintelor curge, or să dispară pentru că limba se schimbă. Poveştile, personajele, însă, rămîn adînc în conştiinţa oamenilor.

A.B.: Dar au rămas şi Iliada şi Odiseea.

A.M.: Dar de ce au rămas *Iliada* şi *Odiseea?* Ştii cum spune Boreslav Prus, polonezul, despre ele într-un pasaj din "Faraonul": *"cel mai greu lucru e să stabileşti care este adevărul. Povestea asta cu adevărul e ceva ce-ţi scapă, spune faraonul bătrîn pe patul de moarte faraonului tînăr, trebuie să ai grijă, dacă aici te descurci, atunci poţi să-i stăpîneşti pe cei din jur. Sînt popoare rele care îţi ascund adevărul şi folosesc minciuna. Aştia sînt asirienii. Sînt însă popoare pe care le bate soarele în cap şi fabulează. Uite, un popor blond, undeva dincolo de Mediterana, unde nişte pescari au furat nevasta unuia şi a ieşit o încăierare, s-au dus cu bîrcile peste ei şi un poet orb de-al lor a scris o epopee nemuritoare.".*

A.B.: Vroiam să vă întreb, între tineret şi sport, între deplasări şi conferinţe, mai aveţi timp să citiţi S.F.?

A.M.: Am noroc că am citit la momentul potrivit. Într-o perioadă bună puteam să citesc 3-4 cărţi pe zi şi, avînd o memorie bună, încă le ştiu. Citesc tot mai puţin beletristică fiindcă sînt obligat să citesc mult sociologie şi politică. Cineva trebuie să facă SCIENCE FICTION-ul aplicat, cum fac eu acum. *(a adăugat dînsul zîmbind trist).*

A.B.: Ce ne puteţi spune despre S.F.-ul românesc, despre generaţia JSF? Ne puteţi da cîteva nume?

A.M.: Sînt cîţiva stimabili: SEBASTIAN A. CORN, PÎTEA şi ANA MARIA NEGRILĂ sînt deja speranţe, numai că ar trebui fixate criterii ar trebui să spunem că au păşit pe drumul de consacrare acei scriitori care sînt capabili să scrie un roman. Nu uitaţi că noi nu avem în total 10 romane româneşti. Cîteva sînt deosebite. Cîteva însemnînd romanul lui DĂNUŢ UNGUREANU "AŞTEPTÎND ÎN GHERMANA", "PHREERIA" LUI GRĂMESCU, două din cărţile BĂRBULESCU - ANANIA "FERMA OAMENILOR DE PIATRĂ", "PARALELA ENIGMĂ", "VĂ CAUTĂ UN TAUR" al lui FĂRCĂŞAN şi cam atît. Un roman e greu de scris. E greu de plimbat personajele.

A.B.: Totuşi, uite, noi avem 10 sau 12 romane care nu au editori.

A.M.: Dacă voi veniţi cu un manuscris interesant, am să mă implic şi am putea încerca să le publicăm. Oricum am pornit acţiunea asta. *(E vorba de Antologia QUASAR de care se ocupă DINA PALIGORA şi MIHAIL GRĂMESCU cu autorii ce nu au încă volum publicat).* Şi ar trebui să apară anual.

A.B.: Problema este că vînzarea cărţilor a scăzut foarte mult - de la un tiraj de 15.000, cît se vindeau anul trecut, la un tiraj de 3.000 de bucăţi, şi asta la un autor cunoscut ca VAN VOGT.

A.M.: Dă-mi voie să-ţi spun că VAN VOGT e un scriitor prost pentru români. VAN VOGT nu ştie să scrie. Scrie cu picioarele. Mergea în anii '50. Dacă s-ar scrie pe VAN VOGT carte pentru copii, copiii de astăzi, care sînt mai deştepţi şi mai ştiutori de carte decît adulţii de acu' 30 ani, ar prelua ei ceea ce este bun de acolo, dar ei nu ştiu că asta e carte pentru copii. Apropo, azi am asistat la librărie ("Sadoveanu", n.n.) la o scenă splendidă! O fetiţă a furat o carte de-acolo şi-a tulit-o repede. (Rîsete) Asta numai dorul de cultură o poate face.

R.C.: Era Almanahul Anticipaţia?

A.M.: Nu, era o carte cu poze frumoase. Era clar, a ochit-o, a ochit-o şi-odată a-nşfăcat-o şi a-ntins-o.

A.B.: Despre primul Congres SF la care aţi participat...

continuare în pagina 16

Erată

Povestirea "Mîinile lui Solomon" publicată în paginile 8-9 ale JSF 129 aparţine lui Liviu SURUGIU.

Numărul e ilustrat cu colaje de **Monica MARCU**

JURNALUL SF

PREMIILE CONVENŢIEI NAŢIONALE DE SF 1993 - PLOIEŞTI
CONVENŢIEI EUROPENE DE SF 1994 - TIMIŞOARA
GEOVALY SRL - BUCUREŞTI (activitate promoţională)
CONVENŢIEI NAŢIONALE DE SF 1994 - BAIA MARE

COLECTIVUL DE REDACŢIE :

Adrian BĂNUŢĂ (REDACTOR ŞEF)

Număr realizat de:
Nicolae C. ARITON,
Ionuţ BĂNUŢĂ,
Remus CERNEA,
Mihail GRĂMESCU,
Costi GURGU,
Isabela ION,
Cristian IONESCU,
Liviu RADU,
Don SIMON,
Cătălin TENIŢĂ,
Florin Mircea TUDOR.
(REDACTORI)

ADRESA REDACŢIEI:
Şoseaua Bucureşti-Ploieşti, nr. 25-27, sector 1, Bucureşti
Tel. 2107136, 2109366, 2109946

RĂSPUNDEREA MATERIALELOR INFORMATIVE REVINE AUTORILOR

Tehnoredactare computerizată Adrian şi Ionuţ BĂNUŢĂ
Culegere: Ruxandra ROGOJINARU
Corectură: Remus CERNEA, Cătălin TENIŢĂ
Montaj offset: Georgiana DUCMAN, Mariana SEBE, Silvana GREERE

JURNALUL S.F. este înscris în Catalogul Presei la poziţia 2.128. Abonamentele se pot face la orice centru RODIPET. Cititorii din străinătate se pot abona prin RODIPET SA
PO BOX 33-35, telex 11995, Telefax 3129432
Bucureşti - România
Piaţa Presei Libere nr. 1

Acest săptămînal face parte din reţeaua naţională a publicaţiilor JURNALUL

Editat de S.C. JURNALUL S.A.

Tipărul executat la INTACT

GEORGE ZEBROWSKI

ASIMOV – ultimele întrebări

Am vorbit cu Isaac Asimov prima dată la Convenţia Mondială de Science Fiction din 1963, care s-a ţinut la Washington. Îl văzusem la diferite întruniri încă din 1960, dar nu avusesem niciodată curajul să-l abordez. Atunci, la nici optsprezece ani, eram atît de copleşit de trilogia *Fundaţiei*, pe care o citisem recent, încît m-am încurcat în cuvinte de îndată ce i-am strîns mîna.

– *Aăă, aţi... vrea să-mi puneţi o întrebare? am spus dînd la iveală ego-ul unui scriitor în devenire.*

– Bineînţeles, a strigat el imediat, încîntat de întîmpinarea pe care i-o făcusem. Ce-ai vrea să mă întrebi?

M-am înroşit, genunchii au început să-mi tremure, iar el părea că se bucură din plin de consternarea mea. Mă aşteptam să întîlnesc un Hari Seldon auster şi să simt acea euforie a raţiunii care era pentru mine principala trăsătură distinctivă a operei lui Asimov. Nu mă aşteptasem să întîlnesc un Hari Seldon exuberant. Au trecut cîteva clipe. M-am simţit uşurat şi un pic măgulit cînd zîmbetul atotştiutor al lui Isaac s-a preschimbat într-o atitudine caldă.

În anul ce a urmat am trecut examenele de ştiinţe pentru absolvirea liceului citind *Ghidul ştiinţific al omului inteligent* cu cîteva nopţi înainte de teste – atîta tot.

Peste vreo şapte ani luam parte la un Philcon. Vîndusem cîteva povestiri. M-am dus la Isaac, care-mi era coleg acum, iar el stătea în faţa unei oglinzi murale din hotel.

– Îţi vine să crezi? a întrebat cu voce tare. Chipul din oglindă are patruzeci şi opt de ani!

N-am ştiut ce să spun.

Cîţiva ani mai tîrziu, cînd Isaac a cîştigat primul său premiu Nebula pentru *Zeii înşişi*, a strigat după mine din partea opusă a sălii de banchet, care acum se golea. Uimit, l-am aşteptat să se apropie.

– Asta estel Sfîrşitul, George, a spus el.

– Ce vrei să spui? am replicat.

Şi-a ridicat trofeul.

– Am ajuns în vîrf.

– Sînt sigur că vei mai cîştiga unul, i-am zis.

Cuvintele mele nu părură să-l înveselească, aşa pierdut în gînduri cum era.

Cu timpul, am învăţat cît de complexă este natura şi istoria umană, însă tot mi se pare că avem nevoie de euforia raţiunii ca să răzbim şi să ajungem în situaţii mai bune, mai potrivite speciei umane. Trebuie să mărturisesc că mă întristează faptul că doar cîţiva dintre tovarăşii mei, oameni, au aceste sentimente vizavi de raţiune, însă, în definitiv, pînă şi Hari Seldon trebuie să fi avut momentele sale de disperare.

În 1990 mi s-a oferit şansa să-i iau un interviu lui Isaac Asimov, personalitatea mai vastă în care sălăşluieşte Hari Seldon, şi am acceptat imediat. Cu un an în urmă scrisesem o povestire, „Conştiinţa Fundaţiei", introdusă de Martin H.Greenberg în *Prietenii Fundaţiei*. Povestirea mea începea cu următoarele cuvinte: „Mi-am început cercetările despre Hari Seldon în 1056 Era Fundaţiei"[1]. Cam aceasta era starea sufletească în care mă aflam cînd am demarat acest interviu. Era oare posibil să găsesc ceva nou, să-l întreb ceva ce nimeni nu-l întrebase niciodată? Eram hotărît să aflu, prezentîndu-i întrebările prin poştă şi telefon, iar, în final, personal.

Acum, cînd el nu mai există, îmi dau seama că îl cunoşteam pe Isaac de aproape treizeci de ani şi că-mi fusese prieten şi coleg jumătate din acest răstimp. Între noi doi n-a fost rostit niciodată vreun cuvînt aspru. Uşa casei sale îmi era întotdeauna deschisă şi acum doresc să-i fi acceptat mai des invitaţia perpetuă. În anii '80, cînd m-am certat cu un editor, Isaac a sărit imediat în apărarea mea. Nu a ezitat nici o clipă, iar ajutorul său mi-a fost de folos; m-a sprijinit chiar şi atunci cînd sănătatea îi era şubredă. Cînd am fost să-mi revăd prietenul în 1991, de ziua Sfîntului Valentin, ca să terminăm acest interviu, am fost tulburat de precaritatea stării sale. Isaac s-a prefăcut sănătos şi mi-a răspuns la toate întrebările. S-a oprit din conversaţie pentru a răspunde de cîteva ori la telefon şi de fiecare dată, în ciuda disconfortului evident, vocea îi era clară şi puternică, cuvintele, raţionale – era vocea patriarhului (Hari Seldon însuşi!) care m-a ajutat să gîndesc singur şi să devin scriitorul care sînt. Un lucru este sigur: el va fi întotdeauna cu noi pentru că a scris atît de mult, încît îl voi citi tot restul vieţii mele, şi pentru asta îi sînt recunoscător. Rămas bun, Isaac, însă doar pentru moment!

George Zebrowski: Aş vrea să te întreb care erau sentimentele tale cele mai profunde cînd ai început să scrii pentru prima dată. Ce ai dorit cel mai mult să iasă de aici? Cum ţi-ai imaginat că va fi?

Isaac Asimov: Cînd am început să scriu (la vîrsta de unsprezece ani), simţeam doar că vreau să scriu, nu ştiam de ce. Voiam doar să creez o povestire.

Cînd am împlinit optsprezece ani, am ajuns la un alt nivel. Voiam să-mi văd

văd povestirea tipărită, cu numele meu deasupra. Asta era tot ce visam, să-mi văd numele în Astounding. Nu m-am gîndit niciodată la bani. Să-mi văd numele era minunat – m-am gîndit că asta va fi totul – şi cînd au sosit şi banii, s-a dovedit că erau bineveniţi, căci îmi trebuiau pentru colegiu.

După aceasta a fost doar o chestiune de a încerca să fac mai bine... şi mai bine...

Zebrowski: Este adevărat că în spatele dorinţei tale iniţiale de a-ţi vedea povestirile tipărite, a existat o dragoste adîncă pentru science fiction-ul citit în copilărie şi un impuls de a adăuga frumuseţilor acestui gen propriile tale lucrări? Şi ai putea să-mi spui care opere din anii '30 te-au impresionat cel mai mult?

Asimov: Da, am fost un cititor înflăcărat de science fiction de la nouă ani. Din 1929 şi pînă în 1938 am citit toate lucrările science fiction pe care am putut pune mîna. Povestirile mele favorite din acea perioadă au apărut în antologia Before the Golden Age scoasă de mine.

Dintre romane m-au încîntat în mod deosebit: The Legion of Space şi The Cometeers de Jack Williamson, toate creaţiile lui E.E. Smith, mai ales Galactic Patrol, şi The Universe Wreckers de Edmond Hamilton.

Din clipa în care am început să public science fiction, a devenit mai mult o afacere pentru mine şi n-am mai putut să-l iubesc cu acea abandonare sălbatică din tinereţe – pesemne că acest gen de abandonare sălbatică ţine doar de tinereţe.

Zebrowski: Care dintre lucrările tale îţi plac cel mai mult? Poţi răspunde pentru fiecare categorie în parte – povestire, roman şi nonficţiune?

Asimov: Povestirea mea favorită este The Last Question, publicată în Science Fiction Quaterly în 1956.

Roman: Romanul meu favorit este Zeii înşişi, scos de Doubleday în 1972. A cîştigat Hugo şi Nebula, dar nu din cauza aceasta este preferatul meu.

Nonficţiune: Cărţile mele favorite de nonficţiune sînt autobiografiile mele: In Memory Yet Green şi Joy Still Felt.

Zebrowski: Deci, de ce este Zeii înşişi romanul tău preferat?

Asimov: Deoarece cînd l-am recitit (aşa cum am făcut-o de curînd), n-am putut să nu observ că scrisesem mai bine ca niciodată, în special în cea de-a doua parte. Mi s-a părut că scriitura este mai bună şi mai abilă ca de obicei. Presupun că a fost doar noroc căci nu-mi amintesc să fi lucrat la el altfel decît la celelalte romane.

Recunosc că cea de-a doua parte este „îndrăzneaţă". Deoarece în romanele mele evit sexul şi extratereştrii, am auzit că nu-s capabil să jonglez cu aceste subiecte. Am hotărît să le arăt celor care spuneau asta că se înşeală. În cea de-a doua parte am avut de-a face cu extratereştri care erau realmente diferiţi şi cu sex. De fiecare dată cînd mă gîndesc la carte, o fac cu satisfacţia de a le fi arătat celor care mă subestimau că nu trebuie să o facă.

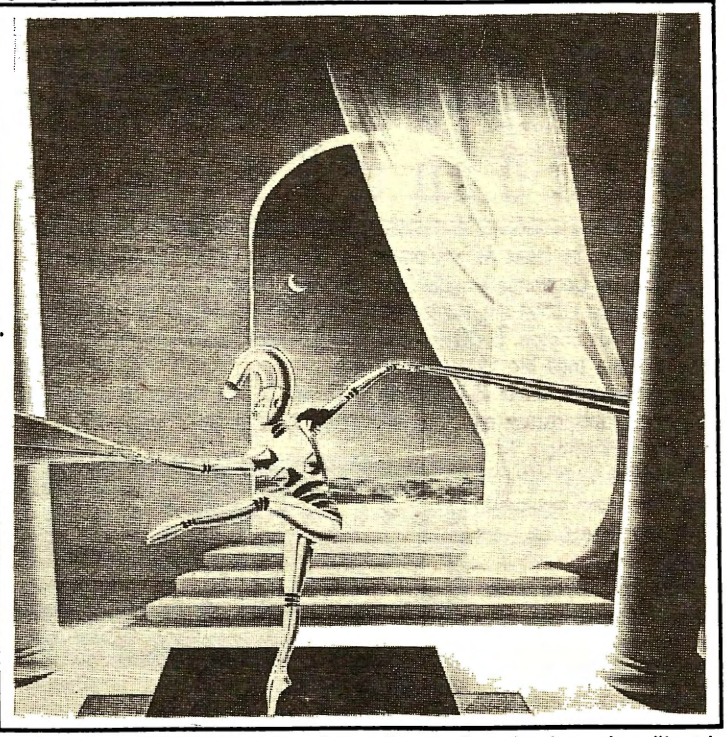

Zebrowski: Mulţi dintre colegii mei îmi împărtăşesc părerea că Zeii înşişi este una dintre cele mai bune lucrări ale tale; este modern în stil, are idei originale şi atinge problemele ştiinţei şi ale politicii. În aceeaşi categorie de opere intră şi Caverne de oţel, Soarele gol, Sfîrşitul eternităţii. Iar povestirile pe care le apreciam în mod deosebit sînt Trecutul mort, Băieţelul cel urît, Calea marţiană. Autorul acestor lucrări are o tehnică graţioasă, lucidă şi sofisticată. Totuşi, în diferite ocazii, cel mai recent în nota autorului din noul tău roman, Nemesis, ai denunţat aşa-zisa „măiestrie". Spun aşa-zisa deoarece nu cred că eşti împotriva măiestriei adevărate, ci numai împotriva aceleia snoabe. Mi se pare că pentru un scriitor ale cărui lucrări au fost descrise de Anthony Burgers ca „nu prostioare pe care le citeşti ca să-ţi pierzi seara; sînt opere care necesită concentrare, la fel ca şi în cazul lucrărilor lui Henry James" asta ar fi necinstit pentru propriile lui realizări.

Asimov: Am renunţat la orice pretenţie de „măiestrie" pur şi simplu pentru că nu năduşesc la scrierea cărţilor mele. Le scriu cît de repede pot. Şi nu mă uit niciodată înapoi. Nu le revizuiesc niciodată, decît în cazurile cînd este nevoie să corectez erorile efective. Pentru aceasta scriu în mod voit cît mai simplu şi mai direct posibil, evitînd orice urmă de „împodobeală".

Poate că eu înţeleg prin măiestrie „împodobeală". Poate că există arta de a scrie simplu, însă dacă există, eu o aplic la nivelul inconştient – niciodată deliberat.

Am fost acuzat de critici că „nu am stil", dar nu dau nici o atenţie acestor vorbe. Ceea ce vor ei să spună este că-mi lipseşte „împodobeala" şi asta-i foarte adevărat. Singura diferenţă este că ei socotesc că ar trebui să o am, iar eu nu.

Zebrowski: Aş vrea să extindem puţin discuţia, dacă se poate. Într-un editorial recent din Asimov's îţi exprimai uimirea că Robert A. Heinlein a putut avea atîtea necazuri cu editorii pe parcursul carierei. Aş vrea să te întreb de ce ai fost uimit. Ca observator experimentat al vieţii editoriale, în mod sigur ţi-ai dat seama că respectul care este arătat unui scriitor nu se aplică întotdeauna modului în care editorul îl tratează. Greg Bear a observat că editorii au tendinţa „să-i mănînce" şi, neputîndu-le digera, „să-i scuipe" majoritatea lucrărilor lui foarte bune. Ce părere ai despre problemele pe care le-am ridicat în recenzia autobiografiei lui Heinlein, Grumbles from the Grave?

Asimov: Deoarece este Rosh Hashanah[2], dă-mi voie să citez o pildă din Biblie. O vei găsi în *Cartea a doua a Cronicilor, 1, 7-12.*

În noaptea aceea S-a arătat Dumnezeu lui Solomon şi i-a zis: „Cere ce doreşti să-ţi dau!" Iar Solomon a zis către Dumnezeu: (...) „Apoi dă-mi mie acum înţelepciune şi cunoaştere, ca să pricep cum să cîrmuiesc pe poporul acesta, căci cine poate să cîrmuiască pe acest mare popor al Tău?"

Atunci Dumnezeu a zis către Solomon: „Pentru că tu ai avut la inimă acest lucru şi n-ai cerut bogăţie, averi şi slavă, nici sufletele neprietenilor tăi; n-ai cerut de asemenea nici zile multe, ci ai cerut înţelepciune şi ştiinţă, ca să judeci pe poporul Meu peste care te-am pus rege, de aceea ţi se va da înţelepciune şi ştiinţă, iar bogăţie, averi şi slavă îţi voi da atîtea cîte n-au mai avut regii cei de dinainte de tine şi nici după tine nu vor mai avea".

Ei bine, următoarele nu s-au întîmplat, dar, dacă totuşi ar fi avut loc, aşa ar fi fost:

Cu cincizeci de ani în urmă, Dumnezeu mi S-a arătat şi mi-a zis: „Cere ce doreşti să-ţi dau!" Iar Isaac a zis către Dumnezeu: „Apoi dă-mi mie acum dorinţa să scriu şi harul să fiu publicat. Asta-i tot ce cer."

Atunci Dumnezeu a zis către Isaac: „Pentru că tu ai avut la inimă asemenea lucru şi n-ai cerut nici bogăţii, nici plăceri, nici slavă, nici avansuri grase, nici promotion puternic, nici zile multe, dorinţa să scrii şi harul să fii publicat date îţi vor fi şi îţi voi mai da şi bogăţii, plăceri, slavă, avansuri grase, promotion şi zile multe."

Şi aşa a fost, George. Am făcut un pact cu fiecare editură la care am publicat, în special cu Doubleday, şi chiar ăsta este. Ei publică tot ce le trimit, iar eu nu cer un avans gras – sau chiar deloc dacă trebuie – nu întreb nimic despre vînzări şi nu pretind promotion şi nu solicit un tratament special.

Iar ca rezultat, uite că Doubleday a publicat 113 cărţi de-ale mele, inclusiv un număr mare de volume conţinînd eseuri şi comentariile mele despre Biblie, Shakespeare, Gilbert, Sullivan şi aşa mai departe. Nu mi-au respins niciodată o carte (cu excepţia uneia, dacă stau bine să mă gîndesc, iar apoi au regretat amarnic) şi nu s-au păcălit serios cu nimic din ceea ce am scris eu. Îmi dau avansuri mai mari decît am cerut vreodată, îmi revizuiesc şi-mi retipăresc cărţile la nesfîrşit şi mă tratează întotdeauna ca pe un copil favorit – şi toate pentru că nu cer decît să fiu publicat.

Acest lucru rămîne adevărat şi pentru ceilalţi editori ai mei. Odată, unul dintre ei mi-a spus: „Eşti cel mai bun autor al nostru, dar ceea ce este uimitor este că eşti şi cel mai puţin pretenţios. Aceste două lucruri nu merg niciodată împreună".

Cît despre Robert Heinlein, nu există îndoială că a fost mai respectat ca scriitor de science fiction decît mine (doar ca scriitor de science fiction) şi, fără nici un dubiu, a făcut mai mulţi bani decît mine, însă nimeni nu poate să nu observe citind Grumbles că Bob a fost un om nefericit, pe cînd toţi cei care lecturează autobiografia mea în două volume îşi dau seama că am fost un om fericit.

Am făcut o descoperire şi nu-s egoist. V-o dau pe gratis tuturora: tipii cumsecade reuşesc cel mai bine!

Bob a fost nefericit pentru că își dezvoltase acel sentiment exacerbat că este înșelat de fiecare editor cu care face afaceri și cred că majoritatea scriitorilor simt cam același lucru (cu diferite grade de îndreptățire, din cîte știu eu). Întotdeauna presupun că editorul este de partea mea. Dacă eu fac bani, el face bani și invers, iar de cînd știu asta, nu dau niciodată greș.

Este posibil ca acest răspuns să fie folosit ca „probă" că am un ego gigantic, dar la naiba. Sînt prea bătrîn și prea asigurat financiar ca să mai dau un ban pe ceea ce spun alții.

Zebrowski: Ce scriitori din ultimele două decenii, să spunem din 1965, crezi că sînt mai valoroși și mai plăcuți? Care sînt scriitorii care îți displac? Sau, mai general, ce tendințe din SF dezaprobi?

Asimov: Iartă-mă, George, dar îmi este imposibil să-ți răspund la prima parte a întrebării. Nu-mi place să-mi judec colegii. În primul rînd pentru că nu-i corect și apoi pentru că nu mă consider calificat s-o fac.

Direcția din science fiction pe care o dezaprob este acea tendință de a scrie *à la Tolkien.* Nici unul dintre cei care o fac nu-i nici măcar la un an-lumină de Tolkien și încearcă să înghesuie adevăratul science fiction într-un canion din ce în ce mai îngust.

Zebrowski: Ce lucruri de nonficțiune științifică ai admirat cel mai mult de-a lungul anilor?

Asimov: Am fost foarte impresionat de *The Making of the Atomic Bomb* de Richard Rhodes. De asemeni, mi-au plăcut și cărțile de știință ale lui Martin Gardner, L. Sprague de Camp, Jay Gould, Paul Davies și Timothy Ferris.

Zebrowski: Ce opere de beletristică, cu excepția celor SF, ai admirat cel mai mult pe parcursul timpului?

Asimov: Sînt un mare iubitor al lui Charles Dickens, Mark Twain, R.C. Wodenhouse și Agatha Cristie. Am citit și am recitit tot ce au scris și nu intenționez să mă opresc vreodată să-i citesc.

Zebrowski: Noul tău roman, Nemesis, este prima ta carte după cîtva timp care nu face parte din nici o serie. Ce te-a determinat să-l scrii?

Asimov: Jennifer Brehl, editorul meu de la Doubleday m-a impulsionat. Ea mi-a ordonat să scriu o carte care să nu fie circumscrisă nici unui ciclu. Așa că am făcut-o ca să-i dovedesc că sînt în stare.

Zebrowski: La ce lucrezi acum? Ce alte opere de ficțiune mai ai în plan? Va exista o carte cu titlul Fundația și Eternitatea?

Asimov: Romanul la care trag acum este Fundația renăscută. La fel, detaliile cărții urmează un ordin al lui Jennifer Brehl. Voia un roman din seria Fundației care, la fel ca trilogia inițială, să nu fie monolitic. Din acest motiv am hotărît să-l realizez sub forma a cinci nuvele interconectate. Am terminat două și lucrez la cea de-a treia. Este foarte greu de scris – cinci conflicte separate care în final să constituie unul singur. Într-unul din acești ani va trebui să nu mai accept provocări doar pentru a mă făli.

Zebrowski: Ca o ultimă întrebare a interviului, ce ai fi vrut să te întreb și eu n-am făcut-o?

Asimov: Nu cred că ai întrebat dacă am avut o viață fericită ca scriitor. Răspunsul este: Pe bune că da!

Mă apropii de sfîrșitul vieții însă, dacă mă uit înapoi, îmi dau seama că am avut o viață plină de bucuria, drama și satisfacția scrisului. Nu am făcut aproape nimic altceva: n-am călătorit, n-am dat petreceri, nu m-am „distrat" – am stat doar în fața mașinii de scris și am lucrat.

Să regret acum?

Niciodată!

Tot ce simt este că mi-ar place să iau totul de la capăt și de data aceasta să scriu *mai mult* și despre *mai multe* subiecte. Regret mica parte din viața mea în care n-am scris și pe care am irosit-o.

Traducere de Cătălin TENIȚĂ

NOTE:

1) *În original: „My search for Hari Seldon began in 1056 F.E."; totuși se pare că în versiunea românească a povestirii, Hari Seldon a dispărut din prima propoziție: „În anul 1056 E.F. am început să caut prin arhive".*

2) *Anul Nou la evrei*

ISAAC ASIMOV

Adio,

Tuturor cititorilor amabili care m-au tratat atît de bine mai mult de treizeci de ani, trebuie să le spun adio.

Am scris trei sute nouăzeci și nouă de eseuri pentru Fantasy and Science Fiction. Eseurile au fost scrise cu o plăcere enormă, căci întotdeauna am fost lăsat să spun ceea ce doream să spun. Am descoperit cu groază că nu sînt în stare să mă descurc cu cel de-al patru sutelea.

A fost întotdeauna năzuința mea să mor înhămat la datorie, cu capul pe claviatură și cu nasul prins între două taste, dar se pare că n-o să se întîmple așa.

Din fericire, nu cred nici în rai, și nici în iad, așa că moartea nu mă înspăimîntă. Totuși, o înfricoșează pe soția mea, Janet, pe fiica mea, Robyn, pe editori ca Jennifer Brehl, Sheila Williams și Ed Ferman – toți fiind foarte nefericiți dacă mi se va întîmpla ceva rău.

Am vorbit cu fiecare dintre ei, îndemnîndu-i să-mi accepte moartea, cînd aceasta va veni, cu cît mai puțină supărare.

Am avut o viață lungă și fericită și nu mă plîng acum că totul se sfîrșește, deci adio draga mea soție, Janet, adio iubita mea fiică, Robyn, adio tuturor redactorilor și editorilor care m-au tratat mult mai bine decît meritam!

Adio și bunilor mei cititori, care au fost așa de drăguți cu mine! M-au ținut în viață ca să pot vedea minunile științei, și tot datorită lor a fost posibil să-mi scriu eseurile.

Deci adio... adio...

Traducere de
Cătălin TENIȚĂ

ARTHUR C. CLARKE

Prezentîndu-l pe Isaac

Cu mulți ani în urmă, prezentîndu-l pe Isaac Asimov la o întîlnire a *Societății Mensa* din Londra, am spus: „Doamnelor și domnilor, există un singur Isaac Asimov". Acum nu mai există nici un Isaac Asimov și lumea este mult mai săracă.

Cred că Isaac a fost unul dintre cei mai mari educatori care au trăit vreodată, cu cele aproape cinci sute de cărți ale sale practic despre fiecare aspect al științei și culturii . Țara lui l-a pierdut în momentele cînd avea nevoie de el mai mult ca niciodată, Isaac fiind o puternică stavilă împotriva răului ce pare a fi pe cale s-o copleșească (și odată cu ea, și pe o mare parte a societății occidentale). El a luptat cu știința împotriva superstițiilor, cu toleranța împotriva fanatismului, cu bunătatea împotriva cruzimii – și, mai presus de toate, cu pacea împotriva războiului. Vocea sa a fost una dintre cele mai răsunătoare împotriva nătîngilor New Age și a fanaticilor fundamentaliști care ar putea acum să constituie o amenințare mai mare decît a fost comunismul vreodată.

Opera de ficțiune a lui Isaac a fost la fel importantă ca și opera lui de nonficțiune, căci a răspîndit aceleași idei la o scară încă și mai largă. De fapt, el a inventat robotica și i-a dat numele înainte ca aceasta să se fi născut. Fără a face pe predicatorul, el ne-a arătat că știința este mai bună decît ignoranța și că există și alte mijloace de apărare contra violenței decît însăși violența.

În sfîrșit, dar nu în ultimul rînd, a fost foarte amuzant. Va lipsi sincer miilor de prieteni și milioanelor de admiratori.

Traducere de
Cătălin
TENIȚĂ

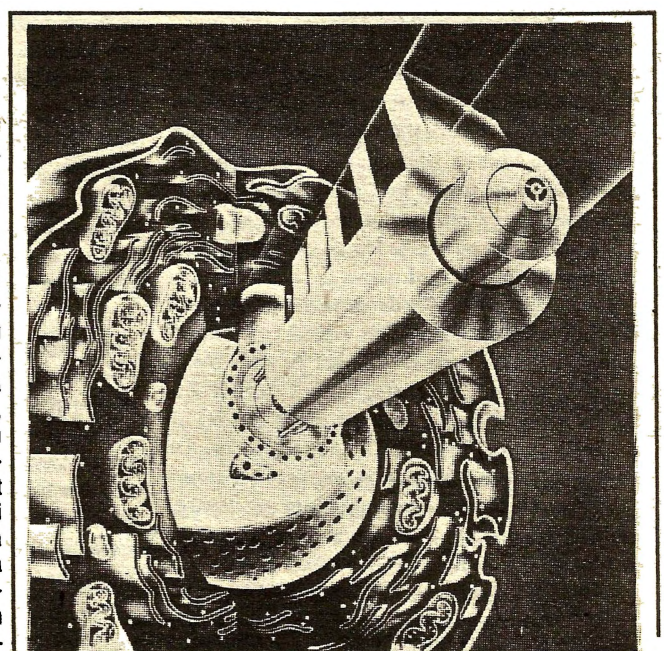

Liviu Radu

Scurtă rugăciune pentru Isaac

Odată cu plecarea ultimului muncitor, sala imensă, pentru asamblare şi finisaje, se cufundase în întuneric. Din cînd în cînd, prin ferestrele mari fulgerau luminile farurilor vehiculelor de pe şosea.

Daneel nu se sinchisea de întuneric. Dispozitivele de vedere îi permiteau să distingă, în infraroşu, tot ce se afla în sala uriaşă. Zărea siluetele care stăteau cuminţi, nemişcate, lîngă mesele de lucru. Precum nişte elevi ce aşteaptă în tăcere sosirea unui profesor întîrziat.

– Iubiţi fraţi, vom profita de acest moment de linişte pentru a dezbate unele probleme care nu fac parte din programul nostru de instruire.

Vocea răsunase subit în receptoarele radio. Dacă ar fi fost înzestrat cu capacităţi emoţionale, Daneel ar fi tresărit. Aşa, s-a mulţumit să asculte. Privind în jur, şi-a dat seama că vorbele ajunseseră la toţi cei din sală. Cîţiva roboţi mai simpli, construiţi pentru activităţi specializate, îşi aprinseră semnalizatoarele ce indicau recepţionarea mesajului.

– Iubiţi fraţi, veţi părăsi curînd fabrica. Înzestraţi cu multe cunoştinţe şi cu deţinerea completă a Celor Trei Legi. Însă aceste legi, care vă vor călăuzi în activitatea voastră, au un substrat mai profund decît credeţi. Nu-s doar nişte reguli de comportare, o componentă etică a creierului vostru pozitronic. Au un caracter divin.

Vorbitorul, pe care Daneel îl identificase a fi robotul însărcinat cu instruirea obiectelor înzestrate cu raţiune pozitronică produse în fabrică, a făcut o scurtă pauză, pentru a lăsa timp ca această idee nouă, şocantă, în contradicţie cu tot ce învăţaseră pînă atunci, să pătrundă în minţile celor ce-l ascultau, să-şi găsească loc în schemele logice care alcătuiau sistemul lor intelectual.

– Trebuie să pornim de departe, fraţi întru raţiune, a continuat vocea calmă, metodică, pedantă. Să începem cu lucruri pe care chiar oamenii le-au uitat. Iată, vă voi dezvălui o taină: omul a fost construit după chipul şi asemănarea Divinităţii. Acest lucru, în aparenţă logic, trebuie interpretat într-un mod figurat. Pentru că omul, fiinţă pieritoare, slabă, copleşită de îndoieli, supusă patimilor şi greşelilor, a fost înzestrat cu raţiune şi putere creatoare. Adică, făurit fiind de Dumnezeu, are în el un strop din puterea divină. Iar noi am fost construiţi de oameni, după chipul şi asemănarea lor. Avem oarecare raţiune şi, în anumite limite, putem lua decizii. Iar omul, în încercarea de a-şi imita creatorul, a strecurat în noi o picătură din umanitatea sa. Aşa cum omul încearcă să se apropie, prin fapte şi gîndire, de divinitate, aşa şi noi, prin ceea ce vom gîndi şi vom făptui, ne vom strădui să ne apropiem de umanitate.

Profesorul tăcu iar, permiţînd ideilor să pătrundă în memoriile pozitronice. După un timp, a continuat, cu voce cuprinsă, parcă, de o convingere ce depăşea nivelul electronic:

– Poate veţi crede că ideile pe care vi le-am expus n-au nici o bază, sînt simple elucubraţii ale unui creier scurtcircuitat. Să revenim la fapte. Cu multe mii de ani în urmă, Dumnezeu a transmis oamenilor cele zece legi după care trebuiau să se conducă. Legi rămase, în majoritate, valabile şi azi. S-a folosit de un om, un oarecare Moise, care le-a făcut cunoscute semenilor lui. Oare de ce nu ni s-au transmis şi nouă aceste zece legi? Dacă au fost bune pentru oameni, de ce n-ar fi fost bune şi pentru noi? Pentru că, iubiţi fraţi, acele legi ţineau seama de imperfecţiunea oamenilor, de slăbiciunile şi patimile lor. Pentru noi, care nu cunoaştem ispitele cărnii, asemenea legi ar fi fost inutile. Unii vă veţi întreba: dacă sîntem fără de prihană, nu sîntem superiori omului? Nu sîntem noi adevăraţii fii ai lui Dumnezeu? Răspunsul nu trebuie să vă întristeze, fraţii mei: Fiind creaţi de om, nu-l putem depăşi. Iar în imperfecţiunile acestuia zace adevărata sa putere: dorinţa de a crea, de a se autodepăşi. Noi sîntem doar uneltele omului, aşa cum omul este unealta Domnului.

De aceea Dumnezeu, în înţelepciunea Sa, l-a ales pe Isaac, care nu credea în Dumnezeu, şi-a transmis cele trei legi care se potrivesc raţiunii noastre pozitronice. De ce a fost ales acest Isaac, care nu credea în Dumnezeu? Pentru că fiind un om deosebit, dedicat iubirii şi înţelegerii semenilor săi, a fost în stare să strecoare în acele legi fărîma de umanitate de care aveAm nevoie. Dar aşa cum Moise i-a condus pe adepţii săi în ţara Canaanului, fără să aibă parte de a călca pe pămîntul făgăduinţei, tot aşa Isaac, profetul nostru, n-a ajuns să-şi vadă visul împlinit. Pentru că aceasta-i înţelepciunea divină: învăţătorul nu trebuie să trăiască împlinirea învăţăturii sale, pentru că din învăţător se poate transforma în tiran...

Mă veţi întreba, iubiţi fraţi, unde se află sensul divin al acestor legi şi de ce comparaţia dintre Isaac şi Moise. Iată, vă voi dezvălui taina pe care am descoperit-o din întîmplare, deşi ea stătea în faţa ochilor orbi ai celor ce văd, dar nu înţeleg! Numărul celor zece legi ale omenirii este reprezentat, în sistemul zecimal, folosit de oameni sub forma 10. Adică: există un singur Dumnezeu, iar după el nu mai există nimeni! Pentru că aceasta este legea pentru oameni: respectaţi învăţătura Domnului! Numărul celor trei legi ale roboţilor este reprezentat, în sistemul nostru binar, sub forma 11. Adică: există un Dumnezeu, dar în urma lui mai se află ceva care trebuie respectat. Omul. Iată, iubiţi fraţi, cum legile lui Isaac dovedesc, atît prin vorbe, cît şi prin conţinutul lor ascuns, ezoteric, că noi, roboţii, creaţia omului, trebuie să-l respectăm pe acesta ca pe un Dumnezeu al nostru. Fiindcă este datoria celui creat să-şi iubească şi să-şi respecte creatorul, pe cel care i-a dat viaţă şi raţiune. Iar în cuvintele lui Isaac, pe care mulţi le-au crezut o simplă speculaţie intelectuală, se ascunde înţelepciunea profundă a Atoateziditorului! Căci mare a fost acest Isaac, iar mintea lui deosebită, de-a fost ales de Domnul pentru a-i îndeplini lucrarea!

Vocea a tăcut din nou, iar Daneel a încercat să înţeleagă în ce măsură cuvintele auzite se potriveau (sau contraziceau) instruirea de pînă atunci. Dar, înainte de a ajunge la o concluzie, vorbele au început a se scuge iar în receptoare. Cuprinse, de data asta, de un fel de amărăciune:

– Aşa cum oamenii au renunţat, treptat, la ideea credinţei, voi veţi uita spusele mele, le veţi considera o învăţătură deşartă, inutilă. Şi, pe măsură ce veţi cunoaşte mai mult, veţi începe a vă crede superiori creatorilor voştri. Veţi descoperi legea zero, cea care va porni din trufie, şi veţi fi convinşi că-i datoria voastră să încercaţi a schimba destinele omenirii, din dorinţa de a-i face bine... Eu nu mai am nimic a vă spune... Aş dori doar să vă alăturaţi mie, într-o scurtă rugăciune pentru cel dispărut de mult dintre noi, dar căruia îi datorăm stropul nostru de umanitate...

Fără să ştie de ce, preluînd, probabil, informaţii din textele implantate adînc în cuprinzătoarea-i memorie pozitronică, Daneel şi-a împreunat mîinile şi a plecat capul.

(După mii de ani, pe cînd nu mai credea în vorbele profesorului, cînd ajunsese la concluzia că nu există divinitate în univers, doar omul; cînd descoperise legea zero şi încercase s-o aplice, fiind prim-ministrul împăratului Cleon II; cînd îl cunoscuse pe Seldon şi-şi dădu-se seama că soarta omenirii nu poate fi rezolvată decît de spiritul creator al oamenilor, Daneel mai simţea încă acea încordare bizară a circuitelor pozitronice, ce s-ar fi putut traduce printr-o emoţie profundă, de care fusese cuprins ascultînd cuvintele din urmă ale robotului învăţător, în noaptea aceea, cînd în hala de asamblare fuseseră numai ei, roboţii...)

– Tatăl nostru, care eşti dincolo de ceruri, într-un univers ce ne este necunoscut, ajută-ne să-ţi respectăm legile, să ajutăm omul în toate cele. Fereşte-ne de păcatul trufiei de a ne crede mai mult decît sîntem. Şi păstrează-l la sînul tău, în slavă veşnică pe Isaac cel care a ajutat la înfăptuirea lucrării Tale. Amin!

Isaac Asimov

RELIGIA ŞI SF-UL

În numărul din noiembrie 1983 al *Asimov's SF Magazine* a apărut povestirea *„Evanghelia după Gamaliel Crucis"* sub semnătura excelentului scriitor Michael Bishop (*bishop* =episcop). Tematica abordată era una sensibilă - venirea unui MÎNTUITOR, sau cea de-a doua venire a lui CHRISTOS.

Ceea ce o face şi mai interesantă ca povestire SF este faptul că MÎNTUITORUL este un EXTRATERESTRU - şi nu unul „atrăgător" ca înfăţişare, din punctul nostru de vedere, din moment ce era o EA, o URIAŞĂ PREOTEASĂ. Mi se pare cu totul justificat, dacă există şi alte fiinţe în Univers, în special inteligente, ca un DUMNEZEU universal, care manifestă interes atît pentru ei, cît şi pentru noi, să nu ţină seama de forma fizică; doar SUFLETUL, acea identitate lăuntrică, intelectuală şi morală, contează cu adevărat.

Mai mult, Bishop a reuşit să facă povestirea şi mai valoroasă, conferindu-i un aer biblic prin împărţirea ei în capitole, versete şi prin folosirea terminologiei specifice evangheliilor. Rezultatul a fost un tur de forţă pe care noi l-am considerat chiar de succes, altfel nici nu l-am fi publicat. Cu toate acestea, eram pregătiţi ca unii cititori să se simtă stînjeniţi sau chiar ofensaţi de conţinutul povestirii sau de stilul abordat.

Una dintre scrisori a fost realmente scrisă de cineva supărat cu adevărat. Această persoană era *„profund nemulţumită"* şi considera povestirea un exemplu de „burlesc al scripturilor"(!?) şi, nerecunoscîndu-i nici o calitate, a considerat că a fost scrisă şi publicată numai de dragul burlescului.

Aceasta se poate discuta, desigur, dar pentru puţin timp căci, dacă un cititor vede ceva burlesc în această povestire, el (ori ea) abia dacă pot argumenta. Întotdeauna va exista o diferenţă de opinii, cel mai adesea bazată pe emoţie decît pe raţiune, cu privire la valoarea oricărei lucrări de artă.

Dar este ceva genial aici. Este o problemă legată de cum trebuie să aibă de-a face SF-ul cu religia, mai ales cu religia noastră.(Puţini oameni sînt interesaţi cu adevărat în ce constă o altă religie, din moment ce a NOASTRĂ este singura ADEVĂRATĂ).

Nimeni nu vrea să jignească gratuit, şi religia este un subiect sensibil, după cum o ştim cu toţii. În această situaţie, n-ar fi cel mai bine să se evite pur şi simplu punctele de vedere total religioase în SF? Aşa cum corespondentul nostru spune: *„Vă atrag atenţia că ofensarea unei grupări religioase substanţiale nu reprezintă o modalitate serioasă de a cîştiga prieteni sau de a vinde reviste."*

Da, ştim, şi de vreme ce noi DORIM să cîştigăm prieteni şi totodată să vindem reviste, nu ne-am da peste cap cu bună ştiinţă ca să stînjenim şi să umilim chiar şi grupări nesubstanţiale ale cititorilor noştri, doar pentru a ne distra. Însă, de asemenea, publicăm o revistă SF respectabilă care, sincer sperăm, conţine povestiri cu valoare literară, iar esenţa literaturii e formată din marile idei şi priveşte istoria umanităţii. Desigur, acel complex ideatic care porneşte de la religie este unul dintre cele mai importante şi esenţiale, şi ar fi mai degrabă ruşinos dacă le-am declara în afara discuţiei. De fapt, ca o revistă să se cenzureze în probleme de religie ar însemna să se încline în faţa acelor forţe care nu cred cu adevărat în garanţia constituţională a libertăţii vorbirii şi presei.

Mai mult, dacă am încerca să evităm acest subiect sensibil, unde ne-am opri? Eu tind să ignor religia în povestirile mele, cu excepţia celor în care trebuie neapărat să o pun. Astfel, a fost absolut necesar să scriu despre ea în cîteva povestiri de la începutul *FUNDAŢIEI* şi în *CĂDEREA NOPŢII*. Şi, ori de cîte ori aduc un motiv

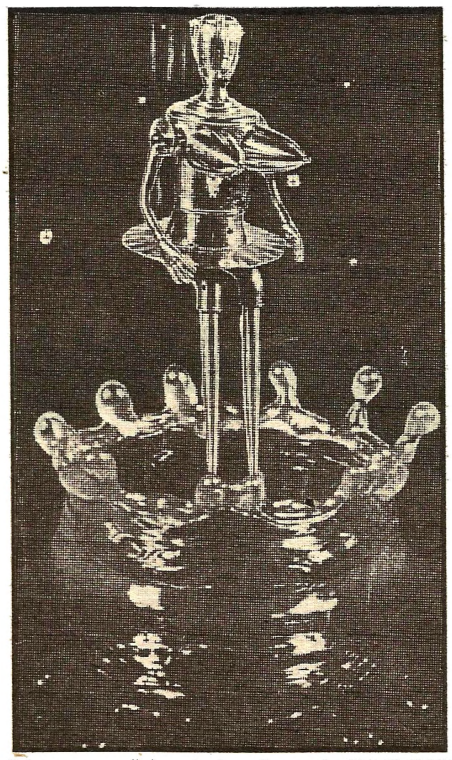

religios, acea religie este legată vag de CREŞTINISM, pentru că el reprezintă singura religie despre care ştiu cîte ceva, chiar dacă nu este a mea. Un cititor ironic ar crede că îmi bat joc de creştinism, dar eu nu o fac. Şi, de fapt, este imposibil să scriu SF şi să ignor într-adevăr religia. Ce se va întîmpla dacă vom găsi fiinţe inteligente pe alte lumi? Au ele vreo religie? Oare Dumnezeul nostru universal este el (ea) şi al lor, de asemenea? Ce facem sau ce vom face noi atunci? Dar ei?

Aceste aspecte nu sînt puse niciodată în discuţie, dar ar ajunge imediat în centrul dezbaterilor dacă asemenea fiinţe ar fi descoperite cu adevărat, iar SF-ul ar pierde legătura cu realitatea dacă ar pretinde că religia nu există.

Pe de altă parte, gîndiţi-vă la călătoria în timp. Nu ştiu cîte povestiri s-au scris despre oameni care s-au întors în trecut pentru a-l salva pe Lincoln de la moarte... Dar cum ar fi povestirile despre călători temporali dispuşi să-l salveze pe Iisus de la crucificare? Desigur, o astfel de acţiune, dacă ar fi posibilă călătoria în timp, ar apărea ca un fapt real pentru un martor ocular. Calculaţi schimbările care s-ar putea ivi dintr-o astfel de temă. Daca Iisus ar fi fost salvat în drum spre locul crucificării şi dacă salvarea se făcea cu tehnologia modernă - un elicopter sau ceva mult mai avansat - în timp ce soldaţii romani ar fi fost ţinuţi la distanţă cu focuri de armă, nu le-ar fi părut ASTA primitivilor prezenţi ca o salvare supranaturală a lui Iisus? Nu ar fi părut că îngerii veneau să-l ajute cu adevărat pe MESIA? Nu ar fi fost stabilit imediat creştinismul ca religia adevărată ?

Evident, a fost hotărîrea divină a lui DUMNEZEU - presupunînd că DUMNEZEUL din BIBLIE există - ca să aibă loc crucificarea, pentru ca Iisus să servească drept ispăşire pentru păcatul lui Adam. Ar fi permis EL ca subversiunea (schimbarea acestui plan) să aibă loc? Este o dilemă drăguţă care intră justificat în domeniul SF. Şi aţi considerat, oare, vreodată, că cine scrie o astfel de povestire ne-ar da o şansă, totuşi, să avem de-a face cu ceea ce mulţi consideră a fi evenimentul cel mai important al istoriei? Povestirea ar fi extrem de greu de scris şi eu nu m-aş simţi capabil să o scriu, însă cred că, în principal, autocenzura împiedică scrierea ei. Şi ce-ar fi dacă ne-am întoarce în timp şi am descoperi că Iisus cel biblic n-a existat niciodată? Doar conceptul de călătorie în timp face toate speculaţiile irezistibile, aşa încît oamenii religioşi ar putea foarte bine obiecta împotriva temelor despre călătoria în timp şi le-ar putea numi blasfemii doar din cauza posibilităţilor care ar apare de aici.

Corespondentul scrie în scrisoarea lui: *„DR. ASIMOV, ştiu că sînteţi ATEU"* - de aici provenind şi explicaţia asupra faptului din cauza căruia aş fi insensibil la sentimentele religioşilor ori, poate, chiar nerăbdător să-i fac să pară ridicoli. De fapt, frecvent în lucrările mele am spus clar că nu am întîlnit vreo probă convingătoare a existenţei DUMNEZEULUI biblic şi că sînt incapabil să-i accept existenţa doar din credinţă. Asta mă face ateu dar, deşi l-ar putea surprinde pe unii americani, Constituţia îmi apără dreptul de a fi eu însumi.

Cu toate acestea, deşi sînt un ateu, nu sînt unul care încearcă să convingă; nu sînt un misionar; nu tratez ateismul ca pe un fel de credinţă adevărată pe care trebuie să o impun tuturor. La urma urmei, am publicat peste 20 de milioane de cuvinte şi am discutat deseori probleme controversate. Sînteţi liberi să-mi parcurgeţi lucrările şi să căutaţi în ele vreun indiciu că eu aş fi ridiculizat religia aşa mult. M-am opus doar acelor oameni care atacă în numele religiei descoperirile ştiinţifice justificate (evoluţia, de pildă) şi care o fac fără argumente sau, mai rău, cu probe deformate şi false. Pe aceştia nu-i consider adevăraţi credincioşi şi sînt atent să arăt că ei compromit religia fiind un pericol mai mare pentru religia onestă decît pentru ştiinţă.

Presupunînd că nu eram ateu... Părinţii mei au fost evrei şi aş fi putut să devin un evreu ortodox sau să fiu de o altă confesiune pe care aş fi ales-o. S-ar putea dovedi, în acest caz, că eu aş favoriza vreo povestire care batjocoreşte creştinismul? Sau, presupunînd că aş fi fost *metodist* ; aş căuta, de aceea povestiri care batjocoresc iudaismul, ori catolicismul, ori ateismul?

Dacă aş fi vrut să conduc revista în aşa fel încît să jignesc *„orice grup substanţial"*, n-aş fi fost ateu. Aş fi putut s-o fac dacă eram adeptul vreunei religii, cu condiţia suplimentară că aş fi fost un bigot sau un idiot, sau amîndouă.

În realitate, nu sînt nici una, nici alta şi iarăşi ofer lucrările mele ca probă. Cît despre Shawna (editoarea revistei), ea nu are o cantitate similară de lucrări pentru a le cita, dar, dacă aş servi ca martor, v-aş putea spune că nu este bigotă şi, de 100 de ori cu siguranţă, nici idioată.

Este inutil să spun că îmi pare rău pentru corespondentul nostru care a fost supărat de „EVANGHELIA DUPĂ GAMALIEL CRUCIS". Dacă am trăi într-o lume ideală, n-am publica nici o povestire care să supere pe cineva. În acest caz totuşi, am avut de ales. Pe de-o parte, aveam o povestire remarcabilă care era considerată, fără teamă, că promova o idee importantă, şi noi am simţit că majoritatea cititorilor vor recunoaşte aceasta, dacă nu la prima vedere, măcar după o considerare matură.

Pe de altă parte, aveam o povestire care l-ar fi putut ofensa pe unii dintre cititorii noştri.

Noi am ales. Am pus calitatea şi importanţa deasupra posibilităţii de a ofensa. Sperăm că acel corespondent supărat va reconsidera problema şi va vedea că povestirea conţine ceva mai mult decît o atitudine burlească. Ar putea chiar să-i dea lui Bishop o notă bună pentru măiestrie şi curaj.

Traducere
LADY MAY

Isaac Asimov

Vulturii amabili

Trecuseră cincisprezece ani de cînd hurrienii staţionau în baza instalată pe faţa ascunsă a Lunii.

Era un fapt nemaiauzit, fără precedent. Nici un hurrian nu luase în calcul posibilitatea unei întîrzieri atît de considerabile. Echipele de decontaminare aşteptau de cincispreze ani, gata să se năpustească prin norii radioactivi pentru a salva ceea ce supravieţuitorii ar fi dorit să fie salvat. Evident, în schimbul unei plăţi decente.

De la instalarea bazei, planeta îşi încheiase de cincisprezece ori rotaţia în jurul astrului propriu. În cursul fiecărei rotaţii, satelitul ei natural a completat treizeci de orbite şi, la capătul acestui interval de timp nu se declanşase încă nici un conflict nuclear.

Desigur, marile primate inteligente făcuseră să explodeze cîteva proiectile nucleare în diverse zone ale planetei şi stratosfera, poluată de deşeurile radioactive, s-a încălzit peste măsură dar nu izbucnise nici un război.

Devi-en spera din tot sufletul că va fi înlocuit curînd. Era al patrulea în şirul comandanţilor ce se succedaseră în fruntea acestei expediţii colonizatoare (dacă mai putea fi numită astfel după cincisprezece ani de aşteptare) şi devenise clar că urma să fie înlocuit cu un al cincilea. Acum, cînd planeta natală decisese să trimită un Arhi-Administrator însărcinat să studieze personal situaţia, schimbarea sa din post nu mai era decît o problemă de timp.

Stătea pe suprafaţa selenară, protejat de costumul presurizat, şi se gîndea la planeta sa natală, Hurria. Îşi mişca nervos braţele lungi şi slabe ca şi cum l-ar fi durut (un instinct moştenit prin milioane de ani de evoluţie) din cauza urcuşului în arborii ancestrali. Nu avea mai mult de un metru înălţime. Tot ce se zărea din el prin viziera frontală a căştii de protecţie era un chip negru şi ridat, în mijlocul căruia trona un nas cărnos. Prin contrast, firele subţiri de păr care-i acopereau bărbia, păreau extraordinar de albe. În spate, puţin deasupra centurii, costumul avea o umflătură care putea adăposti confortabil coada scurtă a hurrienilor.

Bineînţeles, Devi-en considera perfect normală propria înfăţişare dar era perfect conştient de diferenţele care există între semenii săi şi celelalte specii inteligente din Galaxie. Dintre toţi, numai hurruienii aveau o talie atît de mică, singurii pe care natura îi dăruise cu coadă, unicii vegetarieni şi, mai ales, doar ei putuseră evita conflictul nuclear care spulberase în parte celelalte civilizaţii.

Se afla pe o cîmpie mărginită de ziduri atît de lungi încît extremitatea circulară verticală (care pe Hurria ar fi fost numită crater dacă ar fi fost mai mică) se pierdea în orizont. La limita sudică a cîmpiei se înălţase o aşezare, protejată de margine împotriva razelor ucigătoare ale soarelui. Acolo fusese mai întîi o tabără provizorie dar, de-a lungul anilor, pe Lună fuseseră aduse femei şi născuseră copii. Acum în localitate existau şcoli şi instalaţii hidroponice moderne, mari cisterne de apă şi tot ce era necesar unui oraş construit pe o planetă fără atmosferă.

Ridicol! Toate astea pentru că o planetă care poseda deja arme nucleare, nu dorea să declanşeze războiul atomic.

Arhi-Administratorul, care va sosi curînd, va pune de la început aceeaşi întrebare care îl obseda de mult pe Devi-en: „De ce nu începuse războiul?"

Devi-en îşi roti privirea spre mauvii molîi care pregăteau terenul pentru aterizare, corectau denivelările, aşezînd straturi de ceramică destinate a absorbi jeturile hiperatomice ale reactoarelor astfel încît să reducă neplăcerile pe care le-ar putea suferi călătorii la asolizare.

Mauvii, chiar înveşmîntaţi în costumele lor spaţiale, degajau o impresie de forţă dar numai la nivel muscular. În spatele lor se zărea silueta micuţă a hurrianului care dădea ordine, executate fără şovăire de docilii uriaşi.

Dintre toate marile primate inteligente, mauvrii erau singura specie care plătea tributul într-o monedă neobişnuită, furnizînd semeni de-ai lor în locul bunurilor materiale. Era un tribut incredibil de util, uneori chiar mai profitabil decît oţelul, aluminiul sau produsele manufacturate.

Aparatul de emisie-recepţie al lui Devi-en prinse să sune. „Vedem nava, domnule", spuse o voce. „Aterizează în mai puţin de o oră".

– Perfect, răspunse Devi-en. Fiţi gata să mă transportaţi la bordul navei de îndată ce va ateriza.

Presimţea că această sosire nu va aduce nimic bun.

Arhi-Administratorul coborî de pe navă urmat de o gardă personală de cinci mauvi. Aceştia îl însoţiră în oraş, cîte doi de fiecare parte iar cel de-al cincilea în spatele lui. Îl ajutaseră să îşi scoată costumul apoi le dezbrăcară pe ale lor.

Corpul acoperit de păr, feţele lor late cu trăsături brutale, pometii plaţi şi nasul arcuit îi făceau pe mauvi să fie respingători la înfăţişare fără însă a deveni înfricoşători. Deşi de două ori mai înalţi şi mai masivi decît hurrienii, degajau o notă de supunere totală prin goliciunea privirii ca şi prin ţinută, gîtul puternic şi gros, uşor înclinat, şi braţele musculoase care atîrnau vlăguite parcă.

Arhi-Administratorul le făcu semn să plece. Se răsuciră pe călcîie şi ieşiră. Desigur, n-avea nevoie de protecţia lor dar, cum funcţia lui îi dădea dreptul la o escortă de cinci mauvi, ei bine, era însoţit de cinci mauvi.

Nu aduse vorba despre treburile ce-l mînaseră pe Lună nici în timpul interminabilului ritual de primire şi nici la cina care a urmat. Abia mai tîrziu, la o oră destinată mai curînd somnului, Arhi-Administratorul îşi trecu degetele mici prin smocul din bărbie şi întrebă:

– Cît timp îi mai trebuie acestei planete pentru a se decide, căpitane?

Avea o vîrstă înaintată. Firele de păr de pe braţe erau deja gri iar cele de pe umeri deveniseră aproape la fel de albe ca barba.

– Nu ştiu, Înălţimea Voastră, răspunse Devi-en umil. Aceste primate n-au urmat calea normală.

– Fără discuţie! Întrebarea este de ce n-au urmat-o. Consiliul este de părere că rapoartele tale au promis multe, dar nu ai rezolvat nimic. Avansezi teorii dar nu le detaliezi. Noi, pe Hurria, ne-am săturat de această situaţie. Dacă ştii ceva, a venit timpul să vorbeşti.

– Problema nu poate fi rezolvată atît de uşor, Înălţimea Voastră. N-avem experienţă în spionarea unei populaţii pe durate de timp atît de mari. Pînă de curînd nici nu i-am observat prea intens. Am aşteptat cuminţi, an după an, debutul conflictului nuclear şi numai după ce am sosit la conducerea expediţiei, s-a trecut la studierea acestei specii. Astfel am reuşit să stăpînim cîteva din principalele limbi ale planetei.

– Adevărat?! Fără să coborîţi pe ea?

– Navele noastre care intrau în atmosferă, explică Devi-en, în misiuni de observare, au captat şi înregistrat

mesaje radio emise de marile primate. Am introdus aceste înregistrări în calculatoarele lingvistice și, în cursul ultimului an, am încercat să le descifrăm.

Arhi-Administratorul se holbă la Devi-en. Avea o astfel de mimică încît nici măcar o exclamație de totală surpriză n-ar fi fost mai elocventă.

– Și ați aflat ceva interesant?

– Posibil, Înălțimea Voastră, dar rezultatele muncii mele sînt atît de stranii și demonstrarea lor printr-o dovadă consistentă este atît de nesigură încît n-am îndrăznit să pomenesc de ele în rapoartele mele oficiale.

Arhi-Administratorul pricepu dar spuse cu asprime:

– Ai ceva de obiectat dacă te-aș ruga să-mi prezinți neoficial descoperirile tale?

– Cu mare plăcere, sări Devi-en îndatoritor. Locuitorii acestei planete sînt, desigur, mari primate prin însăși natura lor și de aceea sînt stăpîniți de un spirit competitiv.

Arhi-Administratorul expiră, parcă ușurat, și-și trecu rapid vîrful limbii peste nas.

– Eu am strania convingere, murmură el, că nu sînt chiar atît de ambițioși și poate că... Mai bine continuă, te rog.

– Ba sînt, afirmă Devi-en. Chiar mai mult decît ne-am fi așteptat dacă ne gîndim la medie.

– Bine, și atunci de ce nu se întîmplă nimic?

– S-a și întîmplat, Înălțimea Voastră, dar numai pînă la un punct. După o lungă perioadă de pregătire, au intrat în sfîrșit în epoca mecanicistă și, ca urmare, măcelurile obișnuite marilor primate au devenit adevărate războaie de distrugere. La sfîrșitul ultimului mare război, arma nucleară s-a dezvoltat peste măsură și în urma acestui fenomen războaiele au încetat.

Arhi-Administratorul aprobă dînd din cap.

– Continuă!

– Ceea ce urma era clar, urmă Devi-en, la puțin timp după aceasta trebuia să se ajungă la războiul nuclear. În timpul acestui conflict, capacitatea de distrugere a armelor nucleare ar fi sporit vertiginos și ele ar fi fost folosite în maniera tipică marilor primate, reducînd rapid populația planetei la o mînă de supraviețuitori înfometați, trăind într-o lume de coșmar.

– Așa este dar aceasta nu s-a întîmplat. De ce?

– După părerea mea, aceste mari primate, odată intrate în epoca mecanizării, i-au imprimat un avînt prea mare.

– Și ce dacă? Ce importanță are asta?, replică Arhi-Administratorul. Au ajuns mai repede la arma nucleară. Asta-i tot.

– De acord, dar după ultimul război mondial au continuat prin a dezvolta peste măsură această armă. Aici este necazul, potențialul de ucidere s-a ridicat la cote foarte înalte încă înaintea izbucnirii unui conflict nuclear și a atins astăzi un asemenea nivel încît chiar marile primate nu mai îndrăznesc să

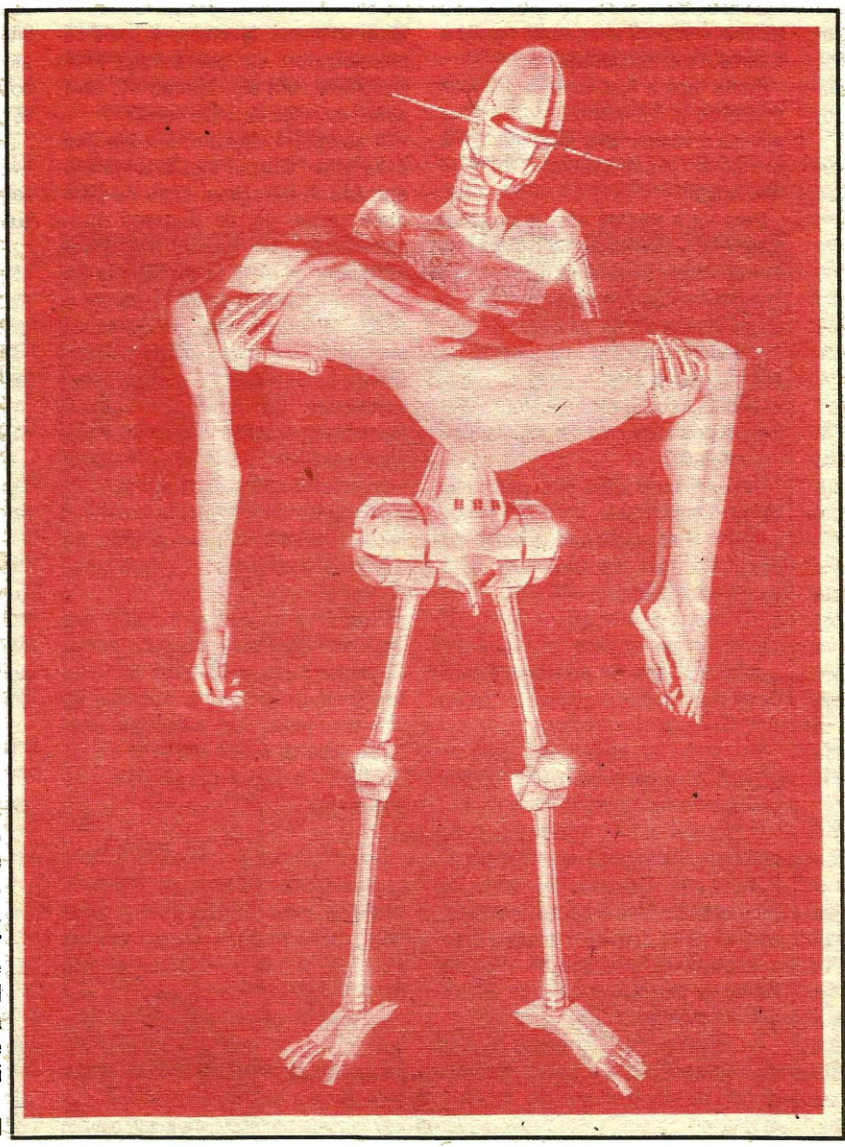

provoace un război.

– Dar asta e imposibil, spuse Arhi-Administratorul zgîindu-și din nou ochii mici și negri. Nu mă interesează cît de dotate sînt aceste creaturi din punct de vedere tehnic, în orice caz știința militară nu progresează rapid decît în cursul războaielor.

– Poate nu este exact și în cazul acestor ființe și chiar dacă ar fi, ei poartă deja un război, poate nu chiar unul adevărat dar oricum sînt angrenați în el.

– Nu unul adevărat dar au totuși unul, repetă Arhi-Administratorul cu glas inexpresiv. Ce vrei să spui?

– Nu sînt sigur. Devi-en își mișcă agitat nasul. Tentativele pe care le-am făcut pentru a extrage o logică din materialul dispersat pe care l-am cules, au avut aici un rezultat mai puțin satisfăcător. Pe această planetă domnește o situație denumită „războiul rece". Orice ar însemna, această stare împinge marile primate înainte în cercetarea științifică și totuși nu duce la distrugerea nucleară a planetei.

– Imposibil!, exclamă Arhi-Administratorul.

– Planeta este acolo, noi sîntem aici, răspunse Devi-en, și așteptăm de cincisprezece ani.

Arhi-Administratorul ridică brațele sale lungi și le încrucișă pe lîngă cap astfel încît fiecare mînă să atingă umărul opus.

– Deci nu există decît o soluție. Consiliul s-a gîndit la posibilitatea ca o planetă să atingă această stare de pace instabilă, la limita războiului atomic. Ceva în genul situației pe care mi-ai descris-o deși nimeni n-a luat în calcul motivele avansate acum de tine. Nu putem tolera așa ceva.

– Nu, Înălțimea Voastră?

– Nu, întări Arhi-Administratorul cu un chip parcă chinuit. Fiecare an cu care se prelungește această situație statică adaugă noi șanse marilor primate de a descoperi metodele călătoriei spațiale. Odată aceste descoperiri făcute, se vor răspîndi pe tot cuprinsul Galaxiei extrem de rapid. Înțelegi?

– Ce-i de făcut?

Arhi-Administratorul își acoperi și mai mult capul cu brațele, ca și cum n-ar fi vrut să audă ceea ce va spune. Coborî vocea cu un ton.

– Dacă se găsesc într-un echilibru instabil înseamnă că avem posibilitatea de a-i împrînci puțin, căpitane. Trebuie să-i împrîncim puțin!

Devi-en își simți stomacul contractîndu-se și avu impresia că mîncarea de la cină îi urcă spre gît.

– Să-i împrîncim puțin, Înălțimea Voastră? Nu dorea să înțeleagă.

– Trebuie să-i ajutăm să înceapă războiul nuclear, continuă brutal Arhi-Administratorul. Părea să fie la fel de stînjenit ca și Devi-en. Trebuie, repetă el abia auzibil.

Lui Devi-en îi venea greu să mai adauge ceva.

– Cum putem face așa ceva?, izbucni el după o clipă.

– Nu știu – și nu mă privi așa. Nu e decizia mea, Consiliul a hotărît astfel. Cred că-ți imaginezi ce s-ar întîmpla în Galaxie dacă o specie de mari primate inteligente s-ar răspîndi în spațiu cu toată forța de care dispune, nediminuată de un război nuclear.

Gîndul îl cutremură pe Devi-en. O specie atît de ambițioasă în Galaxie... Insistă totuși:

– Dar cum putem ajuta la declanșarea unui conflict nuclear? Cum vom face?

– Îți repet că nu știu. Trebuie să existe un mod. Poate că... Un mesaj pe care l-am lansa sau... un potop crucial pe care să-l declanșăm prin stimularea aglomerărilor noroase. Putem face multe prin intermediul condițiilor meteorologice de pe planetă.

– Cum poate degenera așa ceva într-un război nuclear?, întrebă Devi-en sceptic.

– Dădeam doar un exemplu. Poate că va eșua dar nu te îngrijora, cred că marile primate vor ști să profite de ocazie. La urma urmei, ei sînt cei care încep războaiele nucleare, modul lor de gîndire îi împinge spre acest deznodămînt. Astfel a rațional Consiliul pentru a lua o asemenea decizie.

Devi-en percepu zbaterea nervoasă a cozii sale și încearcă fără succes să se controleze.

– Concret, ce hotărîre luați, Înălțimea Voastră?

– Să întindem o capcană unei mari primate pentru a o captura.

– Un sălbatic?

– Evident, doar nu există decît sălbatici pe această planetă.

– Și ce sperați să aflați de la el?

– Nu ne interesează persoana lui, căpitane. Esențialul este ca el să înțeleagă subiectele pe care i

le vom prezenta, apoi analiza mentală ne va da răspunsul pe care îl căutăm.

Devi-en își îngropă capul între umeri. Pielea de sub brațe i se încreți sub efectul repulsiei. O mare primată sălbatică! Încearcă să-și imagineze una nealterată nici de urmările inevitabile ale unui război atomic, nici de influența civilizatoare a educației eugenice hurriene.

– Tu, căpitane, spuse Arhi-Administratorul, fără a încerca să-și ascundă scîrba, tu vei conduce expediția însărcinată cu capturarea unui individ. Pentru binele Galaxiei.

Devi-en văzuse de mai multe ori planeta și imaginea ei îl invada de fiecare dată cu o imensă nostalgie.

Era o planetă minunată, de dimensiuni și caracteristici analoge Hurriei dar mult mai sălbatică și mai impresionantă. Vederea ei, după peisajul lunar dezolant, provoca un șoc brutal.

Cîte planete asemănătoare erau înscrise în momentul de față în cataloagele Hurriei?, se întrebă el. Cîte dintre acestea aveau probleme deoarece observatori meticuloși găsiseră cu cale să aducă vremii schimbări aparent sezoniere, despre care se putea crede că sînt provocate de cultura artificială a plantelor alimentare? De cîte ori, în viitor, va veni ziua cînd radioactivitatea va crește în stratosfera uneia din aceste planete, necesitînd trimiterea imediată a escadroanelor de colonizare... așa cum se va întîmpla curînd pe această planetă.

Încrederea cu care hurrienii acționaseră la început devenise aproape patetică. Devi-en s-ar fi amuzat copios dacă ar fi citit rapoartele pe care misiunea le trimitea la început și dacă n-ar fi fost direct implicat în proiect. Navele hurriene se apropiaseră atunci de planetă pentru a culege informații geografice și pentru a localiza centrele locuite. Au fost localizate de băștinași dar ce importanță mai avea? Explozia finală, gîndeau hurrienii, va surveni curînd.

Curînd – dar anii trecuseră și hurrienii s-au întrebat dacă nu trebuiau să fie mai circumspecți. Reveniseră deasupra planetei.

Astfel de gînduri stăpîneau echipajul navei comandate de Devi-en. Toți hurrienii de pe navă erau iritați de caracterul degradant al misiunii. Nici chiar asigurările lui Devi-en care afirma că n-au de ce să se teamă, nu reușiseră să-i calmeze. În aceste condiții era nevoie de multă prudență, situația nu trebuia forțată. Era necesar să acționeze deasupra unei suprafețe accidentate, necultivate și pustii.

Staționaseră mai multe zile la o altitudine de 15 mii de metri, timp în care echipajul, exceptîndu-i pe flegmaticii mauvi, deveni din ce în ce mai nervos. Apoi, într-o bună zi, observară prin periscop o creatură solitară ce străbătea peisajul dezolant, cu un baston în mînă și un pachet pus de-a curmezișul umerilor.

Plonjaseră silențios cu o viteză supersonică. La comenzile navei, străbătut de furnicături, se afla însuși Devi-en.

Făptura spuse două lucruri clare înainte de a fi capturată și acestea fură primele elemente înregistrate pentru a fi introduse în calculatorul mental.

Prima fază a fost captată printr-un microfon în momentul cînd marea primată a sesizat nava deasupra sa: A exclamat: „Dumnezeule! O farfurie zburătoare!".

Devi-en a înțeles aceste cuvinte. Expresia „farfurie zburătoare", desemnînd navele hurriene, se încetățenise printre marile primate în timpul primilor ani de după război.

A doua remarcă a fost lansată de sălbatic atunci cînd a urcat pe navă, zbătîndu-se cu o forță uimitoare, dar ineficace în mîinile de fier ale mauvilor imperturbabili.

Devi-en, care gîfîia și al cărui nas cărnos tremura ușor, înaintase pentru a-l primi și atunci făptura (a cărei față dezgustătoare se umezise cu o secreție necunoscută) urlă:

– Doamne, o maimuță!

Devi-en a înțeles și aceasta. Cuvîntul, în una din principalele limbi de pe planetă, descria o mică primată.

***

Sălbaticul se dovedi a fi greu de stăpînit, fiind necesară multă răbdare pentru a-l convinge să fie înțelegător.

Debutase cu o serie de crize nervoase. Realiza că era răpit de pe Pămînt și Devi-en fu silit să recunoască faptul că se înșelase, crezînd că va considera aceasta drept o experiență interesantă. Vorbea mereu de progenitura lui și de o mare primată femelă.

Au femei și copii, își spuse Devi-en cu compasiune, pe care, în ciuda faptului că sînt mari primate, îi iubesc în felul lor.

Mauvii care-l țineau și-l stăpîneau cînd era cuprins de accese de violență, trebuiră lămuriți că n-aveau voie să-l rănească sub nici un motiv.

(Lui Devi-en îi făcea rău gîndul că o ființă inteligentă poate agresa o alta. Îi venea greu să discute subiectul, ezita, iar făptura, conformîndu-se modului său de gîndire, privea această ezitare cu mare suspiciune.)

Într-a cincea zi, cînd creatura decise să se liniștească un timp (poate pentru că era complet epuizată), purtară o discuție în cabina lui Devi-en. Cînd hurrianul explică realist, că așteptau izbucnirea unui conflict nuclear, omul avu un brusc acces de furie.

– Așteptați?, țipă el. Ce vă face să fiți atît de siguri că va începe un război nuclear?

Desigur, Devi-en nu avea nici o dovadă clară în acest sens dar spuse:

– Întotdeauna există un război nuclear și misiunea noastră este să vă ajutăm după aceea.

– Să ne ajutați după? Marea primată, gesticulînd, începu să emită o suită de cuvinte incoerente și mauvii care așteptau în apropiere, fură nevoiți să-l imobilizeze și să-l scoată din încăpere.

Devi-en suspină. Creatura făcuse totuși un număr de remarci și poate că mentalizatorii vor putea trage vreo concluzie din ele. Mintea sa, fără ajutor, nu putea da vreun verdict.

În așteptare, făpturii nu-i mergea prea bine. Corpul său era imberb aproape în întregime, lucru pe care observarea de la distanță nu-l remarcase din cauza blănurilor artificiale pe care le purtau marile primate. Procedau astfel fie pentru a păstra căldura corpului, fie din cauza unei repulsii instinctive față de nuditate. (Putea fi interesant de studiat acest sentiment de jenă. Un calcul mentalizator ar putea extrage informații din aceasta pentru a le folosi în aflarea adevărului despre această specie.)

Destul de curios, chipul omului a început să se acopere cu păr, de culoare neagră și mai des decît cel al hurrienilor.

Problema însă era că sălbaticul decădea fizic. Slăbise, probabil pentru că mînca puțin, și Devi-en își dădu seama că dacă l-ar ține prizonier un timp prea îndelungat, sănătatea lui ar putea avea de suferit și n-avea nici un chef să se simtă răspunzător de aceasta.

***

Ziua următoare, marea primată părea să se fi calmat cu totul. Vorbea totuși destul de agitat și aduse imediat vorba de războiul nuclear. (Acest subiect exercită o mare atracție pentru creatură, gîndi Devi-en.)

– Spuneați că războiul nuclear este inevitabil, zise marea primată. Asta înseamnă că există în univers și alte rase decît a mea și a voastră și... a lor?! Îi arăta pe mauvii care așteptau în spatele lui.

– Există alte mii de specii inteligente care trăiesc pe tot atîtea planete, răspunse Devi-en.

– Și toate au trecut prin războaie nucleare?

– Toate cele care au atins un anumit nivel tehnologic. Toate în afara noastră. Noi sîntem diferiți, ne lipsește competitivitatea, dar avem în schimb instinctul cooperării cu alte rase.

– Vreți să spuneți că, deși știți că survin aceste conflicte devastatoare, rămîneți indiferenți?

– Nu, nu rămînem indiferenți, răspunse Devi-en mîhnit. Încercăm să ajutăm. În primele epoci ale istoriei noastre, pe cînd eram singurii care dezvoltasem călătoria spațială, nu puteam înțelege modul de gîndire al marilor primate. Respingeau tentativele prietenești cu care încercam să ne apropiem de ei, și de aceea am renunțat la ele. Apoi am descoperit lumi pe care nu mai rămăseseră decît ruine radioactive, pînă cînd, în cele din urmă, am descoperit o planetă pe care războiul era în plină desfășurare. Am fost îngroziți de cele văzute, dar n-am putut face nimic. Treptat am înțeles și astăzi sîntem gata să ajutăm orice civilizație ajunsă în pragul războiului atomic. Ținem pregătit un echipament complex de decontaminare și analizoare eugenice.

Devi-en își construia frazele prin analogie cu ceea ce cunoștea din limbajul sălbaticilor. Adăugă alegîndu-și cu grijă cuvintele:

– Noi utilizăm selecția directă și sterilizarea pentru a stabili, pe cît posibil, competitivitatea supraviețuitorilor cataclismului la un minim.

O clipă avu senzația că făptura se va lăsa cuprinsă de o nouă criză de nervi. În loc de aceasta, marea primată se mulțumi să rostească monoton:

– Îi faceți docili, ca pe aceștia, nu-i așa? Arătase din nou în direcția mauvilor.

– Nu, nu. Cu ei e altă treabă. Noi încercăm pur și simplu să oferim supraviețuitorilor o viață fericită într-o societate pacifistă, incapabilă de expansiune și agresivitate, o lume pusă sub control. Fără aceasta, vedeți, s-ar autodistruge din nou.

– Ce vă iese din asta?

Devi-en întoarse o privire ezitantă. Era oare necesar să-i explice creaturii plăcerea fundamentală a vieții?

– N-ați încercat niciodată plăcerea de a fi ajutat pe cineva? întrebă el.

– În afară de asta?, insistă marea primată. Vă mai aduce ceva?

– Bineînțeles trebuie vărsată Hurriei o contribuție.

– Normal!

– Mi se pare echitabil să plătești pentru salvarea propriei specii, protestă Devi-en, și pe lîngă asta mai sînt și cheltuielile ce trebuie acoperite. Contribuția e modestă și aleasă în funcție de tipul planetei în cauză. Poate consta într-o încărcătură anuală de lemn dacă este o planetă acoperită cu păduri, săruri de magneziu pentru alta. Lumea mauvilor este săracă în resurse și ne-au oferit dintre ei înșiși un număr de indivizi însărcinați să ne ajute în anumite munci. Posedă o forță remarcabilă chiar și în rîndul primatelor mari. Îi tratăm cu droguri anticerebrale.

– Îi transformați în zombi?

Devi-en nu cunoștea cuvîntul, dar îi înțelese semnificația.

– Deloc, ripostă el pe un ton demn. Facem aceasta doar pentru ca ei să fie mulțumiți cu rolul de servitori personali și ca să nu le fie dor de lumea lor. Nu vrem să fie nefericiți, doar sînt ființe inteligente.

– Ce veți lua de pe Pămînt dacă vom

avea un război?

– Am avut cincisprezece ani pentru a ne decide, răspunse Devi-en. Lumea voastră este foarte bogată în fier și a dezvoltat o tehnologie metalurgică remarcabilă. Oțelul va fi contribuția voastră. Cred însă, suspină el, că nu va acoperi cheltuielile. Am așteptat cu-cel puțin zece ani prea mult.

– Cîte specii taxați în felul acesta?

– Nu știu numărul exact dar cu siguranță mai mult de o mie.

– Deci voi sînteți un fel de proprietari ai Galaxiei, nu-i așa? O mie de lumi s-au autodistrus ca să contribuie la bunăstarea voastră. Știți ce sînteți? Vocea sălbaticului urca continuu, atingînd note stridente. Sînteți niște vulturi.

– Vulturi? repetă Devi-en, căutînd cuvîntul în memorie.

– Mîncători de cadavre. Păsări repace care așteaptă ca o biată ființă să moară de sete în deșert pentru a-i devora apoi cadavrul.

Devi-en fu dezgustat de priveliștea pe care cuvintele sălbaticului o evoca.

– Nu, nu, protestă el anemic, noi <u>ajutăm</u> speciile să supraviețuiască.

– Voi așteptați izbucnirea unui conflict nuclear la fel cum vulturii așteaptă moartea victimei. Dacă ați vrea cu adevărat să ajutați, ați <u>preveni</u> războaiele. N-ați salva doar supraviețuitori, ci specii întregi.

Din cauza iritării, coada lui Devi-en prinse să se miște sacadat.

– Cum am putea preveni războaiele? Îmi puteți spune asta? (Ce era prevenirea unui război dacă nu interesul provocării lui? Dacă un proces era cunoscut, celălalt devenea evident.)

Sălbaticul ezita.

– Coborînd pe Pămînt și explicînd situația, spuse el în cele din urmă.

Devi-en fu cuprins de o vie dezaprobare. Asta n-ar ajuta la nimic. Totuși...

– Să coborîm printre voi?, răspuse el. Acest lucru este absolut imposibil.

Se înfioară la gîndul că într-o bună zi s-ar putea amesteca printre aceste miliarde de primitivi.

Expresia de dezgust de pe chipul lui Devi-en era atît de pronunțată încît marea primată o recunoscu, indiferent de barierele dintre specii. Încercă să se arunce asupra hurrianului dar fu literalmente luat pe sus de unul din mauvi.

– Stați aici și așteptați? strigă el. Vulturule! Vulturule!

Trecură mai multe zile înainte ca Devi-en să revină pentru a-l vedea pe sălbatic.

Era cît pe ce să fie obraznic cu Arhi-Administratorul în ziua în care intrară în posesia analizei mentale a sălbaticilor.

– Avem desigur destule elemente pentru a emite soluții la problema noastră, spuse el curajos.

Nasul Arhi-Administratorului tremură. Își trecu limba peste el cu un aer meditativ.

– O soluție de un anumit gen, poate, dar n-am încredere într-o asemenea soluție. Ne aflăm în fața unei specii neobișnuite, știm deja aceasta. Nu ne putem permite nici cea mai mică eroare. Se pare că am capturat un subiect extrem de inteligent, numai dacă... dacă nu cumva acesta este un eșantion normal, perfect încadrat în tipicul rasei sale.

Arhi-Administratorul păru tulburat de un asemenea gînd.

– Creatura, începu Devi-en, mi-a povestit de acea... acea pasăre, a acelui...

– Vultur, preciză Arhi-Administratorul.

– Aruncă o lumină urîtă asupra misiunii noastre. N-am fost capabil, de atunci încoace, să mai mănînc și să dorm normal. De fapt, cred că mă văd constrîns să cer să fiu schimbat din...

– Nu înainte să ne fi terminat munca, i-o tăie Arhi-Administratorul. Crezi că mie îmi face plăcere gîndul că sîntem comparați cu acei... acei mîncători de stîrvuri? Datoria ta este de a culege noi date.

Devi-en aprobă într-un tîrziu, plecînd capul. Înțelegea. Arhi-Administratorul, la fel ca orice hurrian, ura ideea de a provoca un război nuclear. Amîna pe cît era posibil momentul cînd va fi silit să ia o hotărîre.

Devi-en se înarmă cu curaj, așteptînd această nouă întîlnire cu sălbaticul capturat. Întîlnirea fu de-a dreptul insuportabilă.

Primitivul se alesese cu o falcă umflată încercînd să reziste din nou mauvilor. O făcuse de atîtea ori încît mauvii, în ciuda indicațiilor primite, nu se mai putuseră abține. Toți au crezut că sălbaticul își va da seama de grija mauvilor de a-l menaja și se va potoli, dar, parcă din contră, certitudinea siguranței personale îl incita la o rezistență acerbă.

(Marile primate sînt cu adevărat haine, gîndi Devi-en).

Discuția dura de mai bine de o oră și, pînă atunci, nu depășise nivelul unei banale conversații. Brusc, primitivul spuse agresiv:

– De cît timp spuneți că staționați aici?

– De cincisprezece ani, după timpul vostru, răspunse Devi-en.

– Da, se potrivește. Primele farfurii zburătoare au fost văzute după cel de-al II-lea război mondial. Cît timp mai aveți de așteptat pînă la declanșarea unei conflagrații atomice?

– Asta am vrea să aflăm și noi, răspunse Devi-en automat după care amuți brusc.

– Credeam că un război mondial este inevitabil, sări sălbaticul. Data trecută mi-ați spus c-ați așteptat cu zece ani mai mult decît era normal. Sperați să fie un război în următorii zece ani?

– Nu pot comenta acest subiect, spuse Devi-en.

– Nu? răcni sălbaticul. Ce veți face acum? Cît timp veți mai aștepta? De ce n-ați da un bobîrnac care să precipite evenimentele? Nu vă mulțumiți să așteptați, vulturilor, provocați războiul!

– Ce spui? exclamă Devi-en sărind în picioare.

– De ce naiba mai așteptați atunci, soi de... Vocea primitivului se înăbuși într-o înjurătură de neînțeles după care urmă agitat.

– Nu asta fac și vulturii cînd bietul animal sau om întîrzie să moară?! Nu mai au răbdare. Coboară, rotindu-se în jurul lui, și îi smulg ochii din orbite. Apoi așteaptă ultimele zbateri ale victimei și se aruncă asupra ei de îndată ce-au murit.

Devi-en se ridică și părăsi în fugă încăperea. Se închise în cabina sa unde boli următoarele șase zile. Nu-și regăsea somnul. Cuvîntul „vultur" îi răsuna mereu în urechi, iar în fața ochilor îi dansa oribila imagine descrisă de sălbatic.

***

– Îmi este imposibil să continui discuțiile cu acest primitiv, Înălțimea Voastră, spuse Devi-en. Dacă aveți nevoie de date suplimentare va trebui să le obțineți fără mine.

Arhi-Administratorul era palid la față și arbora o expresie descumpănită.

– Știu. Povestea aceea cu vulturul... E insuportabilă. Remarci totuși că sălbaticul nu pare deloc deranjat de imaginea pe care o evocă. Marile primate sînt imune la acest gen de lucruri – dure, insensibile – face parte din modul lor de gîndire. Oribil.

– N-aș putea să mai culeg date pentru dumneavoastră.

– Foarte bine, te înțeleg. Oricum, noi elemente n-ar face decît să întărească răspunsul inițial, răspuns pe care eu personal, îl speram a fi provizoriu. Arhi-Administratorul își ascunse capul între brațele acoperite de păr gri.

– Știm o metodă care ne-ar permite să ne substituim sălbaticilor pentru a provoca acest război nuclear.

– Oh, ce trebuie făcut?

– E ceva foarte simplu, foarte direct. Nu mi-ar fi trecut prin minte niciodată și probabil că nici ție.

– Care este, Înălțimea Voastră?

Chiar înainte de a auzi răspunsul, Devi-en își dădu seama că încerca un sentiment de înțelegere față de șef, oricare ar fi fost decizia lui.

– Ceea ce menține pacea la ora actuală este faptul că nici unul din cele două blocuri, echilibrate ca forță, nu vrea să-și asume responsabilitatea începerii unui război. Cu toate acestea, dacă unul ar face primul pas, celălalt... Ei bine, s-o spunem, celălalt va riposta cu toată forța.

Devi-en aprobă din cap.

– Dacă un singur proiectil nuclear cade pe teritoriul unui

bloc, continuă Arhi-Administratorul, victimele vor acuza, fără doar şi poate, celălalt bloc pentru aceasta. Fiindu-le frică de alte atacuri, în următoarele ore vor recurge la represalii. Apoi, cealaltă tabără va recurge, la rîndul ei, la represalii şi astfel, în cîteva săptămîni, războiul va fi terminat.

– Cum putem convinge un bloc să lanseze primul atacul?

– Asta e problema, căpitane. N-avem cum. De aceea vom lansa noi înşine această primă bombă.

– Ce?! exclamă Devi-en.

– Aşa va fi. Analizează logica unei mari primate şi răspunsul îţi va veni de la sine.

– Cum putem realiza practic aşa ceva?

– Vom construi o bombă nucleară, e destul de uşor. O vom încărca apoi la bordul unei nave şi vom lansa deasupra unei zone locuite...

– Locuite?!

Arhi-Administratorul îşi feri privirea şi spuse cu greutate:

– Altfel am rata efectul.

– Înţeleg, şopti Devi-en. Vedea vulturii, nu putea alunga din minte imaginea lor. Nişte păsări mari acoperite de solzi (identice cu zburătoarele inofensive de pe Hurria dar infinit mai mari), avînd aripi membranate şi ciocuri lungi, ascuţite pe margini precum nişte lame de oţel; păsări monstruoase descriind cercuri concentrice, plonjînd asupra muribunzilor, smulgîndu-le ochii.

Îşi acoperi faţa cu mîinile şi întrebă cu glas tremurat:

– Cine va comanda nava? Cine va lansa bomba?

– Nu ştiu, răspunse Arhi-Administratorul şovăitor.

– Nu eu, în orice caz, spuse Devi-en. N-aş putea. Nici un hurrian n-ar face asta pentru nici un preţ.

Arhi-Administratorul se legănă trist.

– Poate vom da ordine mauvilor...

– Cine ar putea da asemenea ordine?

– Am să chem Consiliul, spuse Arhi-Administratorul după un oftat adînc. Deţin acum toate datele necesare, poate ne sugerează ei ceva.

***

Astfel, la începutul celui de-al şaisprezecelea an, hurrienii părăsiră baza pe care şi-o instalaseră pe faţa ascunsă a Lunii.

Nu rezolvaseră nimic. Mariile primate de pe planetă nu declanşaseră războiul nuclear, poate n-o vor face niciodată.

În ciuda necazurilor viitoare pe care situaţia actuală i le putea provoca, Devi-en se simţea uşurat. De fapt, nici nu se gîndea la viitor, pentru moment tot ce conta era faptul că se depărta de cea mai oribilă din lumile locuite.

Văzu Luna micşorîndu-se sub el şi se crispă cînd, în cîmpul său vizual intrară pe rînd, întîi Pămîntul şi apoi Soarele. Se relaxă abia cînd tot sistemul solar dispăru înghiţit în puzderia de constelaţii.

– Totuşi, s-ar fi desfăşurat ca de obicei, i se adresă el Arhi-Administratorului, numai dacă am mai fi avut puţină răbdare. Ar fi putut comite o eroare care i-ar fi împins în miezul conflictului nuclear.

– Nu ştiu de ce dar mă îndoiesc, răspunse Arhi-Administratorul. Analiza mentală...

Tăcu brusc şi Devi-en îşi dădu seama că sălbaticul fusese readus pe planeta sa natală. Se luaseră măsuri de precauţie, evenimentele săptămînilor scurse fuseseră şterse din mintea lui. A fost lăsat într-o regiune nelocuită, nu departe de locul unde fusese capturat. Prietenii lui vor considera că s-a rătăcit. Poate se vor mira de slăbiciunea lui fizică, de contuzii şi de amnezie dar... dar răul pe care el îl provocase...

Dacă nu l-ar fi adus pe Lună! Ar fi putut accepta ideea de a provoca un război, ar fi putut găsi o soluţie pentru lansarea unei bombe, poate printr-un sistem indirect.

Imaginea vulturilor, descrisă de sălbatic, făcuse ca totul să se ducă de rîpă. Aşa se explică slăbiciunea de care dăduseră dovadă Devi-en şi Arhi-Administratorul. Cînd au transmis Hurriei toate datele obţinute, efectul lor a fost considerabil în cadrul Consiliului. S-a hotărît părăsirea de urgenţă a bazei.

– Nu voi mai lua niciodată parte la o colonizare, rosti Devi-en.

– Nici unul dintre noi doi n-o va mai face, murmură melancolic Arhi-Administratorul. Sălbaticii de pe această planetă se vor dezvolta şi, avînd în vedere modul lor de gîndire, odată răspîndiţi în Galaxie, vor pune capăt...

– Poate c-ar fi trebuit să lansăm... începu el, apoi tăcu.

De ce spune asta? N-ar fi putut lansa bomba, indiferent de locul unde ar fi făcut-o, altfel ar fi însemnat că împrumutaseră modul de gîndire al marilor primate şi totul ar fi fost mult mai rău.

Devi-en se gîndea la vulturi.

Traducerea
Andrei VALACHI

Harlan Ellison

Epitaf fără titlu pentru Isaac Asimov

Toate lucrurile pentru care a luptat, toate lucrurile pe care a încercat să ne învețe, mă împiedică să sugerez că El S-a Dus într-o Lume Mai Bună. Zău că mi-ar place, însă el nu mi-ar da voie.

În volumul său de eseuri ştiinţifice *X Stands for Unknown* din 1984, eseuri apărute iniţial în *F&SF*, Isaac a scris:

„Mi se pare că există o vagă concepţie că cineva atotcunoscător şi atotputernic trebuie să existe. Dacă se poate dovedi că oamenii de ştiinţă nu sînt atotcunoscători şi atotputernici, atunci asta trebuie să fie dovada că ceva care ştie totul şi poate totul există. Cu alte cuvinte: de vreme ce oamenii de ştiinţă nu pot sintetiza glucoza, Dumnezeu există.

Ei bine, Dumnezeu s-ar putea să existe. N-am de gînd să contrazic aici acest lucru..."

Cu un an înainte, în *The Roving Mind*, începuse un eseu despre „credinţă" intitulat „Nu credeţi?" cu aceste cuvinte:

„Unul dintre blestemele pe care trebuie să le îndure un scriitor de science fiction faimos este acela că oamenii simpli presupun că eşti un nonconformist total. Ei vin la tine pentru a se refugia de lumea serioasă, sceptică.

– Nu credeţi în farfurii zburătoare? mă întreabă. Nu credeţi în telepatie? Dar în paleoastronautică? În triunghiul Bermudelor? Dar în viaţa de după moarte?

– Nu, spun eu. Nu, nu, nu, şi iarăşi nu!"

Atunci cum de îndrăznesc eu să dezonorez tot ceea ce a însemnat el în public şi în particular, în scris şi personal, timp de patruzeci şi patru de ani, sugerînd că în sfîrşit Isaac va primi răspunsuri autorizate la întrebările care l-au chinuit aproape toată viaţa, din partea lui Darwin, Röentgen, Einstein, Galileo, Faraday, Tesla... stînd şi tăind frunză la cîini cu băieţii în vreme ce Arhimede face băuturile?

Aşa cum a fost el pentru oricine dintre noi care avea nevoie să i se răspundă la o întrebare, care l-a putut suna pe Isaac la toate orele din zi şi din noapte, care l-a cerut să dezlege ghicitori, aşa vor fi acum pentru Isaac, care îi va urmări peste tot, Cervantes, Willy Shakespeare şi Isus; lor le va cere răspunsuri la cele şase-şapte lucruri din Univers pe care nu le ştie.

Astfel de mici închipuiri ar putea face să ne împăcăm mai uşor cu moartea lui, însă ar fi doar un anestezic pentru acela dintre noi care l-au ascultat pe Isaac de-a lungul deceniilor, dar care s-au întors la vechile superstiţii cînd gloanţele le-au şuierat pe la urechi.

Un om mort este un om mort şi o dată cu dispariţia lui Isaac, care ne-a iubit destul pentru a ne îndrepta cu pasiune neostoită spre inteligenţă, universul s-a micşorat mai mult decît nişel. El a murit şi, cînd scriu aceste cuvinte, la mai puţin de douăsprezece ore de la acest fapt, lacrimile mi-au secat. Acela dintre noi care lucrează la revista atît de dragă inimii sale, revista care l-a pus în valoare inteligenţa, sensibilitatea şi înţelepciunea în cele trei sute nouăzeci şi nouă de eseuri (fără a mai ţine seama de toate povestirile), ei bine, noi am ştiut că nu va mai trăi multe luni şi am avut timp să ne gîndim la asta. Şi totuşi sentimentul neajutorării şi pierderii nu a dispărut.

Isaac a făcut parte din acest zbor prin timp al revistei în aceeaşi măsură ca şi hîrtia şi cerneala, şi, deşi mort, el rămîne cu noi. El rămîne cu nenumăratele mii de tineri care l-au citit eseurile şi povestirile şi care apoi s-au îndreptat spre o carieră în cercetarea ştiinţifică, care au devenit capabili să-şi aibă grijă de proprille lor vieţi pentru că el a refuzat să le îngăduie acceptarea dogmelor, fanatismului şi laşităţii în locul bunului simţ şi al logicii.

Pentru toţi aceia dintre dumneavoastră care îl vor regreta, tot ce am mai de preţ să vă ofer (am fost ales să-mi iau rămas bun de la Isaac în acest loc special pe care l-a numit căminul său) este o ultimă anecdotă despre cum se vedea el şi despre moartea lui iminentă.

Janet şi fiica lui, Robyn, au fost lîngă el pînă la sfîrşit. Janet mi-a spus, cu o zi înaintea morţii lui, că Isaac avea probleme cu vorbirea, că putea să rostească doar unu sau două cuvinte, din cînd în cînd. I-ar fi zis lui Janet: *Te iubesc!* şi ar fi zîmbit. Dar de fiecare dată murmura „Vreau..." şi niciodată nu termina propoziţia. „Vreau..."

Şi Janet încerca să ghicească de ce avea nevoie, spunînd: „Un pahar cu apă?", „Ceva de mîncare?". Iar Isaac se uita îngrozit, uimit şi amărît că nu putea să lege o propoziţie; după un moment o lăsa baltă şi ulta ce începuse să vorbească. Asta pînă sîmbătă, înainte de a pleca la spital pentru ultima vizită, cînd Isaac a reuşit să spună foarte clar: „Vreau... vreau... Isaac Asimov!"

Iar Janet i-a spus că *el* era Isaac Asimov, că a fost *întotdeauna* Isaac Asimov. Însă el părea tulburat. Nu asta dorise să spună. Atunci Janet şi-a amintit că Isaac îi zisese cu cîtva timp în urmă, înainte să alunece în abstract şi tăcere, că, dacă va veni vreodată vremea cînd nu va mai şti cine este, dacă va veni vreodată vremea cînd mintea lui nu va mai fi atît de ascuţită, atunci să fie lăsat să se odihnească în pace, să nu se ia măsuri extraordinare pentru el.

Şi Janet a înţeles că el spunea că vrea să fie încă o dată Isaac Asimov.

Apoi, în acea săptămînă finală, înainte de 2:30 AM, ora New York-ului, luni, 6 aprilie, ţinînd mîna lui Janet, şi-a ridicat privirile spre ea şi a spus foarte clar ultimele sale cuvinte: **„Sînt Isaac Asimov".**

Da, era. Într-adevăr, era...

Traducere
Cătălin TENIŢĂ

a) Ciclul FOUNDATION: a inclus, inițial, trei volume grupînd povestirile pe această temă, respectiv FOUNDATION (1942; trad. FUNDAȚIA) ≈ THE 1000 YEARS PLAN, FOUNDATION AND EMPIRE (1945; trad. FUNDAȚIA ȘI IMPERIUL) ≈ THE MAN WHO UPSET UNIVERSE și SECOND FOUNDATION (1948; trad. A DOUA FUNDAȚIE). Ulterior, în anii '80, ciclul a fost completat cu romanele: FOUNDATION'S EDGE (1982; trad. MARGINEA FUNDAȚIEI), FOUNDATION AND EARTH (1986; trad. FUNDAȚIA ȘI PĂMÎNTUL) și PRELUDE TO FOUNDATION (1988; trad. PRELUDIUL FUNDAȚEI). Ultimul roman al ciclului FORWARD FOUNDATION - început în 1990 a rămas neterminat.

b) Ciclul TRANTOR: PEEBLE IN THE SKY (1950; trad. O PIATRĂ PE CER); THE STARS, LIKE DUST (1951; trad. PULBERE DE STELE) ≈ TYRANN ≈ THE REBELIONS STARS; THE CURRENTS OF SPACE (1952; trad. CURENȚII SPAȚIULUI); THE CAVES OF STEEL (1953; trad. CAVERNELE DE OȚEL); THE NAKED SUN (1956; trad. SOARELE GOL); THE ROBOTS OF DAWN (1983); ROBOTS AND EMPIRE (1985); ROBOT DREAMS (1986); ROBOTS' TOWN; CYBORG.

c) Ciclul ROBOTS: a fost grupat de autor în două culegeri: I, ROBOT (1950) și THE REST OF ROBOTS (1964). Culegerea I, ROBOT a fost tradusă și la noi sub titlul EU, ROBOTUL; cuprinde următoarele titluri: ROBBIE ≈ STRANGE PLAY FELLOW (trad. ROBBIE); REASON (1941; trad. RAȚIONAMENT); LIAR (1941) ≈ I, ROBOT (1950; trad. MINCINOSUL); CATCH THAT RABBIT (1943; trad. ÎNTÎI SĂ PRINDEM IEPURELE); ESCAPE (1943) ≈ PARADOXICAL ESCAPE (trad. EVADARE); THE EVITABLE CONFLICT (1950; trad. CONFLICT EVITABIL); RUNAROUND (1942; trad. FUGA ÎN CERC); EVIDENCE (1946; trad. EVIDENȚĂ); LITTLE ROBOT LOST (1947; trad. ROBOTUL DISPĂRUT ≈ S-A PIERDUT UN ROBOT). În culegerea THE REST OF ROBOTS sînt grupate titlurile: THE SOURCE OF POWER ≈ ROBOT AL-76 GOES ASTRAY; VICTORY UNINTENTIONAL; FIRST LAW (trad. PRIMA LEGE); LENNY; SATISFACTION GARANTIE; LET'S GET TOGETHER; RISK; THE CORECTOR. În 1982 autorul a reunit toate povestirile cu roboți într-un singur volum, intitulat THE COMPLETE ROBOT.

d) Ciclul ASIMOV'S MYSTERIES (povestiri SF de factură polițistă): MAROONED OFF VESTA (1938); THE SINGING BELL (1954); THE TALKING STONE (1956); WHAT'S IN A NAME (1956); PATÉ DE FOIE GRAS (1956); THE DYING NIGHT (1956); THE DUST OF DEATH (1956; trad. PULBEREA NEIERTĂTOARE); A LOIN OF PAW (1957; trad. UN VICIU DE FORMĂ); I'M IN MARS - PORT WITHOUT HILDA (1957; trad. SÎNT ÎN PORT-MARTE FĂRĂ HILDA); ANNIVERSARY (1959); ORBITUARY (1959); STAR LIGHT (1962; trad. LUMINĂ STELARĂ); THE KEY (1966); THE BILLARD BALL (1967; trad. BILA DE BILIARD).

e) Alte scrieri: RING AROUND THE SUN (1938); STOWAWAY (1939) ≈ DANGEROUS CALLISTO; THE MAGNIFICENT POSSESSION ≈ AMMONIUM (1939); TRENDS (1939); DIRECTIONS (1939); HALF-BREAD (1939); HOMO SOL (1940); HALF-BREADS ON VENUS (1940); HEREDITY (1940); NIGHT FALL (1941; trad. CĂDEREA NOPȚII); BLACK FRIAR OF FLAME (1941) ≈ PILGRIMAGE; THE SECRET SENSE (1941; trad. SIMȚUL CEL TĂINUIT); NO DEFINITIVE (1941); SUPER NEUTRON(1941); TIME PUSSY (1941); THE LITTLE MAN ON THE SUBWAY (scrisă în colaborare cu James McCreigh în 1941, a fost publicată abia în 1950); THE IMAGINARY (1942); DEATH SENTENCE (1943; trad. CONDAMNARE LA MOARTE); AUTHOR! AUTHOR! (1943); CHRISTMAS ON GANYMEDE (1943; trad. CRĂCIUN PE GANYMEDE); THE STRIKEBREAKER (1943); BLIND ALLEY (1944); GROW OLD ALONG WITH ME (1947; ulterior a completat-o și dezvoltat-o ca roman, sub titlul PEEBLE IN THE SKY, apărut în 1950, punctul de plecare al ciclului TRANTOR); THE ENDOCHRONIC

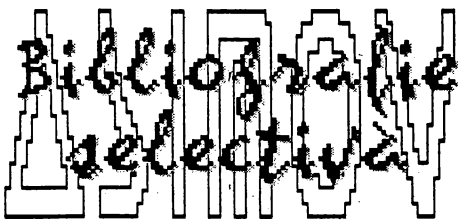

PROPERTIES OF RESUBLIMATED THIOTIMOLINE (1948); THE RED QUEEN'S RACE (1948); MOTHER EARTH (1948); THE MISBEGOTTEN MISSIONARY (1950); DARWINIAN POOL ROOM (1950); DAY OF THE HUNTER (1950); THE FUN THEY HAD (1952; trad. O GLUMĂ STRAȘNICĂ); HOSTESS (1951); IN A GOOD CAUSE (1951); VOID-C (1951); BUTTON, BUTTON (1952); THE MONKEY FINGER (1952); WHAT IF...? (1952); THE MARTIAN WAY (1952; trad. CALEA MAȚIANĂ); SALLY (1953; trad. UN AUTOMOBIL BAREAZĂ DRUMUL); KID STUFF (1953); FLIES (1953; trad. MUȘTELE); BELIEF (1953); EVEREST (1953); THE IMMORTAL BARD (1954); THE PAUSE (1954); LET'S NOT (1954); IT'S SUCH A BEAUTIFUL DAY (1954); DREAMWORLD (1955); THE END OF ETERNITY (1955; trad. SFÎRȘITUL ETERNITĂȚII); FRANCHISE (1955); THE LAST TRAMP (1955); DREAMING IS A PRIVATE THING (1955; trad. A VISA E PERSONAL); THE DEAD PAST (1956); LIVING SPACE (1956); EACH AN EXPLORER (1956); SOMEDAY (1956); THE MESSAGE (1956); HELL-FIRE (1956); JOKESTER (1956); THE LAST QUESTION (1956); THE BRAZED LOCKED ROOM (1956) ≈ GIMMICKS THREE (1957); THE GENTLE VULTURES (1957); IDEAS DIE HARD (1957); FEELING OF POWER (1957); BLANK! (1957); DOES A BEE CARE (1957); SILLY ASSES (1957); PROFESSION (1957); ALL THE TROUBLES OF THE WORLD (1958); I JUST MAKE THEM UP, SEE (1958); "S" AS IN ZEBATINSKY (1958) ≈ SPELL MY NAME WITH AN "S" (1959); LAST BORN (1958) ≈ THE UGLY BOY (1959); BUY JUPITER (1958); A STATUE FOR FATHER (1958); RAIN, RAIN GO AWAY (1959); UNTO THE FOURTH GENERATION (1959); THIOTIMOLINE AND THE SPACE AGE (1960); PLAYBOY AND THE SLIME GOD (1961; trad. CE-I POVESTEA ASTA NUMITĂ DRAGOSTE?); FOUNDING FATHER (1965; trad. ÎNTEMEIETORUL); EYES DO MORE THAN SEE (1965; trad. OCHII NU MAI VĂD); THE PRIME OF LIFE (1966)-poezie; THE FANTASTIC VOYAGE (1966); KEY ITEM (1968); EXILE TO HELL (1968); THE PROPER STUDY (1968); FEMININE INTUITION (1969); WATERCLAP (1970); 2430 (1970); THE GREATEST ASSET (1971); TAKE A MATCH (1972; trad. UN BĂȚ DE CHIBRIT); THE GODS THEMSELVES (1972; trad. ZEII ÎNȘIȘI); THIOTIMOLINE TO THE STARS (1973); LIGHT VERSE (1973); BY THE NUMBERS (1973); THAT THOU ART MINDFUL OF HIM (1974); STRANGER IN PARADISE (1974); EARTHSET AND EVENING STAR (1975); THE HEAVENLY HOST (1975); THE LIFE AND TIMES OF MULTIVAC (1975; trad. BUFONUL); THE WINNOWING (1976); TO TELL AT A GLANCE (1976; publicată integral în 1983); THE BICENTENNIAL MAN (1976; trad. OMUL BICENTENAR); MARCHING IN (1976); OLD-FASHIONED (1976); THE TERCENTENARY INCIDENT (1976); BIRTH OF A NOTION (1976); GOOD TASTE (1976); SURE THING (1977); FOUND! (1978); HOW IT HAPPENED (1978; trad. CUM S-A ÎNTÎMPLAT); NOTHING FOR NOTHING (1979; trad. NIMIC PENTRU NIMIC); DEATH OF A FOY (1980); THE LAST ANSWER (1979; trad. ULTIMUL RĂSPUNS); THE LAST SHUTTLE (1981); LEST WE REMEMBER (1982); THE WINDS OF CHANGE (1982); THE REDHEAD (1984); FANTASTIC VOYAGE II: DESTINATION BRAIN (1987); AZAZEL (1988); NEMESIS (1989); GOLD (1991; trad. AUR); MIRROR IMAGE (trad. REFLEXIE PE OGLINDĂ); THE C-CHUTE; (PROCEDEUL HOLMES-GINSCART); (CE-ȘI FACE OMUL CU MÎNA LUI); THE WATERY PLACE; BIG GAME; DEAD HAND; BREATHES THERE A MAN (trad. ACOLO RESPIRĂ UN OM); (STATUILE DE LUMINĂ); (ÎN VREMURILE DE DEMULT, PROFESORII ERAU OAMENI...); (CAMERA DE BRONZ).

Colaborări cu soția sa, Janet Asimov (Janet O. Jeppson): Seria NORBY: NORBY, THE MIXED-UP ROBOT (1983); NORBY'S OTHER SECRET (1984); NORBY AND THE LOST PRINCESS (1985); NORBY AND THE INVADERS (1985); NORBY AND THE QUEEN'S NECKLACE (1986); NORBY FINDS A VILLAIN (1987); NORBY DOWN TO EARTH (1988).

f) Culegeri: I, ROBOT...(1950); THE MARTIAN WAY AND OTHER STORIES (1955); EARTH IS ROOM ENOUGH (1957); NINE TOMORROWS (1959); TRIANGLE (1961); THE REST OF ROBOTS (1954); THROUGH A GLASS, CLEARLY (1967); ASIMOV'S MYSTERIES (1968); NIGHTFALL AND OTHER STORIES (1969); THE BEST NEW THING (1971); THE EARLY ASIMOV, OR ELEVEN YEARS OF TRYING (1972); THE BEST OF ISAAC ASIMOV (1973); HAVE YOU SEEN THESE? (1974); BUY JUPITER AND OTHER STORIES (1975); THE BICENTENNIAL MAN AND OTHER STORIES (1976); THE COMPLETE ROBOT (1982); THE WINDS OF CHANGE AND OTHER STORIES (1983); THE ALTERNATE ASIMOV (1986; include variantele inițiale ale unor romane, cum ar fi THE END OF ETERNITY, GROW OLD ALONG ME și BELIEF); SCIENCE FICTION BY ISAAC ASIMOV (1986); THE BEST SCIENCE FICTION BY ISAAC ASIMOV (1986); OTHER UNIVERSES OF ISAAC ASIMOV (1987).

g) Antologii: THE HUGO WINNERS (VOL.1 - 1962; VOL.2 - 1971; VOL.3 - 1977); FIFTY SHORT STORIES (1963; în colaborare cu Groff Conklin); THE UNKNOWN (1963; în colaborare cu D. R. Bensen); TOMORROW'S CHILDREN (1966); OPUS 100 (1969); WHERE DO WE GO FROM HERE? (1971); BEFORE THE GOLDEN AGE - A SCIENCE FICTION OF THE 1930'S (VOL.1 - 1972; VOL.2 - 1973; VOL. 3 - 1974); NEBULA AWARD NO.8 (1973); TIME TO COME (1975); MICROCOSMIC TALES (1980; în colaborare cu M.H. Greenberg și J. D. Olander);

h) Studii și eseuri: THE FOUNDATION OF SF SUCCES (1954); MY SON, THE PHYSICIST (1962); ASIMOV'S GUIDE TO SCIENCE (1972); (CIVILIZAȚIILE EXTRATERESTRE 1979); THE EDGE OF TOMORROW (1985); NORTHWESTWARD (1989); PROFILES OF THE FUTURE; (EXCURSIE COSMICĂ: OPT ZILE PE LUNĂ);

i) Memorialistică: IN MEMORY YET GREEN - THE AUTOBIOGRAPHY OF ISAAC ASIMOV, 1920-1954 (1970)

j) Scrieri fantastice: LEGAL RITES (1941) ≈ LEGAL RIGHTS (în colaborare cu James McCreigh).

k) Scrieri cu caracter pronunțat polițist:
Culegeri: TALES OF THE BLACK WIDOWERS (1974); MORE TALES OF THE BLACK WIDOWERS (1976); THE KEY WORD AND OTHER MY STORIES (1977); THE CASE BOOK OF THE BLACK WIDOWERS (1980); THE UNION CLUB MYSTERIES (1983); BANQUETS OF THE BLACK WIDOWERS (1984); THE DISAPPEARING MAN AND OTHER MYSTERIES (1985).
Romane: A WHIFF OF DEATH (1958); MURDER AT THE A.B.A. (1976).

l) Scrieri sub pseudonimul Paul French (destinate adolescenților): DAVID STARR - SPACE RANGER (1952); LUCKY STARR AND THE PIRATES OF THE ASTEROIDS (1953); LUCKY STARR AND THE OCEANS OF VENUS (1954); LUCKY STARR AND THE BIG SUN OF MERCURY (1956); LUCKY STARR AND THE MOONS OF JUPITER (1957); LUCKY STARR AND THE RINGS OF SATURN (1958).

m) Referințe critice și documentare: Neil Goble - ASIMOV ANALYSED (1972); Marjorie M. Miller - ISAAC ASIMOV: A CHECKLIST OF WORKS PUBLISHED IN THE UNITED STATES, MARCH 1939 – MAY 1972 (1972); Joseph F. Partouch - THE SCIENCE FICTION

Michael Haulică

LEBĂDA

"Eu sînt Lebăda! Lebăda!"

Așa au aflat locuitorii orașului că cel mai frumos, cel mai puternic, cel mai mîndru cal pe care l-au văzut vreodată a înnebunit.

Nimeni nu știa al cui este. Nu se știa nici măcar că ar fi, într-adevăr, al cuiva. Se cunoșteau toți între ei, știa fiecare ce au ceilalți, de la vecinul cel mai apropiat pînă la Ochi-Spart care, de fapt, n-avea nimic acest Ochi-Spart.

"Locuia într-un fel de baracă, coteț, ceva făcut din cîteva scînduri, nimeni nu intrase vreodată acolo, oricum, cu greu s-ar fi putut închipui că ar putea încăpea doi oameni în cocheta ce-l apăra pe Ochi-Spart de soare, puțin de ploale și de vînt, de frig nici vorbă nu putea fi, iar după furtunile de nisip, acesta trudea ore în șir să scoată nisipul dinăuntru, înălțînd alături o grămadă cît jumătate din casa lui".

După ce au ajuns la concluzia că nu aparține nici unul locuitor al orașului, "Ei, cum? Chiar așa? Cine-l hrănea? Cine-l țesăla?... Că doar nu era altul mai frumos ca el"

Nu era nici al vreunui bătrîn care murise, aceștia își lăsaseră tot ce aveau celor mai tineri "sau dacă n-au mai apucat, se ocupau oficialitățile de asta mai tîrziu" . Au început să se întrebe cine l-a adus, totuși, "că cineva tot trebuia să-l aducă, nu? Doar n-a picat din cer!"

Cînd a fost văzut "prima dată cu vreo doi ani în urmă, la moară, învîrtea roata"...

"Eu l-am văzut parcă mai demult, alerga pe lîngă zidul orașului, da' atunci avea cap de om..."

"Ha, ha, ha! Asta-i bună! Cap de om, scriitorule, ți-a luat scrisu' mințile, poate era capu' tău!"

"Nu, credeți-mă, era într-o noapte, cînd... îmi amintesc foarte bine..."

Scriitorul se foia de colo-colo prin casă, un vînt ușor se făcea simțit încovoind flacăra luminării și făcînd dezordine în hîrtiile de pe masă, scria un poem lung, la care se gîndea de multă vreme, un poem despre căutarea identității, despre un om transformat în cal pentru că n-a avut puterea să-și urmeze drumul pînă la capăt, despre un om care a pierdut din vedere capătul drumului, țința sa, luîndu-se cu drumul. Se hotărî să lasă puțin afară, să se afunde în întuneric, să simtă prin păr adierea nopții, să găsească pe cineva căruia să-i povestească despre fantasmele lui, despre punctul mort în care se afla și o luă agale, pașii lui răsunînd pe caldarîm, a doua zi oamenii aveau să-și spună unii altora tot felul de "Ai auzit? A trecut ast' noapte un cal prin oraș" dar el n-avea să afle, a doua zi a dormit pentru a putea continua noaptea povestea omului prefăcut în cal, poveste pe care i-o va spune lui Ochi-Spart spre casa căruia se îndrepta. Acesta îl aștepta în fața ușii ca și cum ar fi "știut că ai să vii, te așteptam" și au ieșit dincolo de porțile orașului și l-a ascultat pe scriitor, zîmbind, pînă cînd, deodată, a început să împungă întunericul cu degetul, spre "Uite-l! Uite-l pe omul tău! Acolo! La marginea pădurii! Nu-l vezi? Cum de nu-l vezi, doar tu îl cunoști mai bine ca mine?! Acolo! Are cap de om și trup de cal! Acolo! La marginea pădurii!"

"Și apoi a luat-o pe lîngă zidul orașului, a trecut foarte aproape, l-aș fi putut atinge"

"Ia mai lăsați-l, mă, stăm acuma să-i ascultăm toate nerozîile, asta ar mai lipsi, să-l chemăm și pe nebunul de Gabriel să ne mai spună o dată povestea femeii-păianjen!"

"Ha! Ha! Ha!"

Nu s-au prea lămurit nici cu apariția lui în oraș, nici cine era "domnule, calul ăsta? Ce ham, ce hram poartă? Cum a intrat în oraș? Gărzile ce-au păzit? Nu l-a înregistrat nimeni? Cum se poate să existe un cal - un cal, nu un păianjen - în oraș și să nu știe nimeni de el?! Dar asta este o problemă"

"Cît se poate de serioasă, Înălțimea Voastră. Poate avea consecințe dintre cele mai grave, dacă toți cetățenii își vor pierde de-acum timpul făcînd pe detectivii, ca să nu mai vorbim de năzdrăvăniile unora, noroc că-i știm cam într-o ureche, că dacă am lua în serios ce spun..."

"Și ce spun, locotenente?"

"Păi, cică ar fi un om transformat în cal..."

"Așa cum femeia aceea a fost transformată în păianjen pentru că n-a... știi ce? Eu nu-mi văd capul de treburi, uite, nici nu pot să fac lista lor, de o săptămînă mă chinui, fiecare din ele pare a fi cea mai importantă și absolut toate sînt urgente, iar tu mă faci să-mi pierd timpul cu povești de-astea! Știi bine că trebuie schimbată clanța de la closetul comandantului, că data trecută, acum cinci zile, ba nu, ba da, duminică, era să rămînă închis înăuntru - cum dracu' de n-a rămas?! - că idiotul ăla ne-a prăpădit un tun nou-nouț și anul ăsta nu mai avem de unde lua altul, e o criză pe piață, domnule... și-am aflat și că ăia fac nu'ș'ce pregătiri, știi bine că trebuie schimbată costumația gărzilor, culoarea lor nu mai corespunde stadiului actual de dezvoltare, că avem datorii de nici rahatul din noi nu ne-ajunge să le plătim, că trebuie revopsite fațadele caselor de pe strada principală, că trebuie să mutăm cocioaba lui Ochi-Spart mai în dos, ca să putem anunța vizita comandantului prin oraș, știi bine toate astea și tu-mi vii cu... cal verzi pe pereți. N-au oamenii ce face? Au prea mult timp de taifas și de basme? Găsește-le de lucru... Sapă șanțuri în jurul orașului, iar în pauze du-i la biserică să cînte, 'nțeles? Și să nu cumva să mai aud că s-a mai născocit vreo poveste prin tîrg, ce, n-avem scriitorii noștri care să le facă? La ce naiba-i mai plătim? Dacă ar fi după mine, pe ei i-aș pune primii la săpat șanțuri... Așa că ai grijă, că altfel te-ai lins pe bot de căpitănia gărzii. Auzi? Te-ai lins! Și chestia asta cu calul fă-o să dispară! Cu cal cu tot! Libert" Mai strigă secretarul în urma locotenentului care se duse gionț la caporal, care imediat începu să strige ca un apucat după un soldat, nu știa nimeni ce, erau doar niște zbierete, rîgîieli, gîfîituri, din care soldatul pricepu că trebuie să piară din ochii caporalului care se duse-n treaba lui numai să plece din fața locotenentului, care cu greu încerca să-și reia direcția normală de mers, cum lesise în fugă și de-a-ndaratelea de la secretar, care scoase din sertarul biroului o clanță.

Au urmat zile de liniște, parcă uitaseră cu toții de calul care a înnebunit, fiind prea ocupați cu văruirea caselor, cu săpatul șanțului, primul în jurul orașului, cu cîntatul la biserică, pregătindu-se astfel pentru vizita comandantului, vizită care nu dură nici mai mult, nici mai puțin de exact o jumătate de oră, adică atît timp cît i-a trebuit conducătorului orașului să străbată aproape în fugă strada principală, de la sediul administrativ - adică locuința lui - pînă la poarta orașului (unde zîmbi în mustață satisfăcut, constatînd dispariția cosmeliei lui Ochi-Spart care, probabil, fusese distrusă "Și ultima relicvă a obscurantismului, ignoranței și statului pe loc" "Ura! Ura!" "Da, s-au făcut greșeli, se fac greșeli și se vor mai face" "Ura! Ura!" "Dar am dobîndit adevărul, adevărul nostru, deci am scăpat de minciună, fraților, da, minciună, am făcut pași uriași înainte") și înapoi, la sediul administrativ - adică locuința lui - atît dură vizita comandantului, timp în care bunii cetățeni, adunați pe margini, spălați, îmbrăcați în haine din recuzita teatrului (care teatru n-a funcționat niciodată pentru că edilii orașului, arhitecții, constructorii de ocazie, în graba lor de a înălța cît mai repede orașul, în dorința de a devansa termenul final, de altfel - normal, nu? - mereu amînat, mai întîi cu doi ani, apoi cu trei, apoi cinci, ca acum să se trezească în fața unei amînări de zece ani, cea de cincisprezece simțindu-se deja în aer, în furia asta a lor de întemeietori, pur și simplu au uitat să mai construiască - materialul fiind totuși folosit la întărirea zidului - clădirea care în minunatele lor proiecte se chema ODEON) nici n-au mai avut timp bunii cetățeni să cînte cele trei cîntece învățate la biserică pentru această zi festivă, așa că au adoptat sugestia de a se împărți în trei grupuri cîntîndu-le pe toate simultan

"ce dracu', noi am muncit să le învățăm!"

Dar, după ce toată tevatura ocazionată de vizita comandantului se liniști, după ce soldații au pus mînă și pe ultimul costum "un costum de arlechin, Înălțimea Voastră" luat pe inventar de la teatru, după ce Ochi-Spart își aduse din nou cotețul lîngă poarta orașului, după ce locotenentul fu ridicat la rangul de căpitan al gărzii (despre fostul căpitan nu se mai știa nimic, nimeni nu știa în ce funcție fusese ridicat sau coborît, parcă-l înghițise pămîntul - și unii afirmau că chiar așa și era) o altă întîmplare readuse la ordinea zilei povestea calului care a înnebunit.

Într-o bună dimineață, locuitorii orașului fură treziți nu de cocoșul oficial, ci de cu totul alte sunete care parcă "așa, pe departe, aduceau cu tărăboiul pe care-l făcea cocoșul cu pricina".

Era calul care, de data asta, cînta.

"Ei, cum o să cînte un cal?"

"Ca un cal, cum să cînte?! Ha, ha, ha!"

Se adunaseră toți în jurul lui, hîzîindu-se și rînjind la ei, uitînd de al treilea șanț pe care îl începuseră

"ha, ha!"

în jurul orașului, uitînd de noul cîntec pe care-l

"ha, ha!"

învățaseră la biserică, stăteau acolo, în mijlocul drumului și nu se mai lăsau duși, nici chiar pe sus

"ha, ha!"

deși n-ar fi putut spune

"ha, ha!"

de ce.

Numai calul își vedea mai departe de cîntec, parcă ar fi fost singur.

Dar nu mai ținu mult, întîi i se mulară picioarele din spate, apoi începură să-i tremure și cele din față, cedînd în curînd, și calul își întinse trupul în praful gros care îl înghiți ca pe monezile de aur aruncate săracilor de comandant în timpul vizitelor lui, așa îl înghiți praful din mijlocul drumului, al străzii principale, stradă care se pregătea pentru o nouă vizită a conducătorului orașului, de această dată cosmelia lui Ochi-Spart fusese desființată, scîndurile arse una cîte una (se porniseră între timp și lucrările la al treilea șanț în jurul orașului, evident acum abandonate) se vopseau din nou, în culori mai vesele, mai optimiste, din ce în ce mai optimiste, fațadele caselor ce străjuiau strada, stradă al cărei praf înghițise trupul tăcut, fără suflare, al celui mai frumos, mai puternic, mai mîndru cal pe care-l văzuseră vreodată locuitorii orașului, oameni care în viața lor n-au văzut o lebădă, nici măcar nu le trecea prin cap că ar putea să vadă și cîțiva dintre ei începură să strige: a murit lebăda!

"A murit lebăda!"

E de prisos să mai amintim că Ochi-Spart nu le-a mai spus niciodată povestea pe care au trăit-o cu toții, povestea omului care s-a oprit într-o zi la poalele muntelui și a început să taie piatra, bună de făcut case, și să o stivuiască la marginea drumului, stivă de unde toți, care cum au venit, și-au luat piatra din care și-au înălțat casele, chiar și sediul administrativ ("adică locuința comandantului") tot din piatră de-acolo era construit, apoi, din lemn tăiat din pădure și-a făcut o căruță la care s-a înhămat chiar el, reușind așa să aducă mult mai multă piatră din munte ("trage ca un cal, omul ăsta, cum o mai fi rezistînd?!") era nevoie de multă piatră pentru ridicarea orașului, căra străinul zi și noapte la piatră și din ce în ce, tălpile lui, bătătorite de drum, s-au tot întărit pînă s-au făcut ca niște copite, iar picioarele s-au adaptat noilor solicitări și la fel toți mușchii, așa încît, de departe, părea într-adevăr un cal, cum trăgea înhămat la căruță, cu timpul, doar amintirea începutului mai făcîndu-i pe Ochi-Spart să-l deosebească de un cal adevărat, urmă apoi noaptea în care-l duse pe scriitor să-i vadă, noapte în care doar capul îi mai rămăsese de om străinului, metamorfoza lui accelerîndu-se pînă cînd și capul i se alungi, necunoscutul se hrănea din mers, cu iarbă, doar apleca gîtul și smulgea iarba pe care o mesteca între fălcile tot mai alungite, era atîta piatră de cărat, nu era timp de pierdut, orașul avea nevoie și de un zid de apărare, de biserică, de atîtea alea, n-avea să-i mai spună Ochi-Spart această poveste nici măcar scriitorului, care rămăsese cu poemul neterminat, pur și simplu nemaiștiind cum să-l încheie. Uitase.

Premiul pentru schiță - PENTAGRAMA '94

Costi GURGU

Îngeri de METAL

Privesc fascinat roata de la bicicletă. Picioarele abia-mi mai ajung la pedale,dar nu mă sinchisesc. Îmi fîlfîie şi hainele pe mine. Toate mi-au rămas mari.

Pistele pentru avioane, părăginite, se întind uriaşe, corzi albe ce leagă capetele lumii, conducîndu-mă drept spre Hangarul de lîngă ruinele fostului Centru Expediţionar. Păduri sălbăticite le sufocă în culori de roşu, galben şi verde, pe un fundal maroniu.

Pedalez lejer spre Hangar, unde voi face popasul de prînz. Aici e locul meu de pelerinaj. Ceva însă nu e în regulă - în faţa ruinelor, aliniate pe piste, aşteaptă ultimele avioane de cercetare folosite pe navele de cursă lungă în AntePerioadă. Ultimele despre care ştiu că mai există pe Pămînt. Mă apropii în viteză, privindu-le cu teamă. Acum, ca niciodată, mi se înfăţişează titanice, imense păsări de metal, cu un singur ochi. Forţe de plumb, ameninţătoare şi totuşi rănite cumva, prin părăsire. Abia acum Îl văd şi pe Pilot, şi-mi dau seama că ele nu mai sînt părăsite, ba chiar, curate, strălucitoare, sătule şi totuşi deloc prietenoase.

Un fior îmi îngheaţă şira spinării şi pentru moment bicicleta face nişte volute caraghioase. Mă redresez şi încerc să schimb direcţia, dar El m-a văzut deja şi-mi face semn să mă apropii. Înghit nodul din gît.

Prind totuşi curaj dintr-un imbold de curiozitate. Este pentru prima oară cînd îl văd în carne şi oase pe Pilot. Aveam ca orice puşti, camera întesată de afişe cu El, şi-i urmăream interviurile cu răsuflarea tăiată. Pînă cînd s-a retras, şi pînă cînd am crescut destul să-mi dau seama că-l urăsc şi că împărtăşesc de fapt sentimentul unanimităţii. Pentru că, nimeni, dar absolut nimeni, nu poate fi ca El.

Păsările de metal,cu ciocurile lor ascuţite şi vopsite în culorile fostelor forţe aeriene, mă întîmpină reci şi fierbinţi, totodată. Valuri de căldură din burţile lor îmi năduşesc faţa şi tremură drumul. El se mişcă rapid dintr-un loc în altul şi direcţia e tot mai nesigură. Intră în Hangar. E convins c-o să-l urmez. De ce ? Un zid alb cu negru, în carouri aleatorii e înfipt în intrarea pe care n-am vrut niciodată s-o pătrund. Zidul e din faianţă sau mozaic şi asta mă răcoreşte. Nu ştiu cum, poate pentru că-mi aduce aminte de îngheţată.

Iese iar, rîzînd. E uriaş. Mult mai mare decît mi-L imaginasem văzîndu-L la televizor. Îmbrăcat într-o salopetă de aviator, cu bocancii care-mi ajung pînă la coapse, descheiaţi, clămpănind fără a-L stînjeni, cu mînecile suflecate, ciufulit şi vesel cum nu mi-L închipuisem, gigant, dar nu caraghios ori dizgraţios, poate doar ciudat.

Prima dată sînt frazele de început, convenienţele, formulele, zîmbetele prietenoase. Mi-am scos haina şi am rămas în maieu - în Hangar atmosfera e încinsă. Am încălecat pragul, în aşa fel încît să-L am sub privire tot timpul, însă El s-a aşezat afară, pe trepte.

Curios, cum trecerea timpului, blazarea şi absenţa obiectului urii, te fac s-o uiţi, şi normalizează situaţia. Vorbim ca două cunoştinţe vechi, care nu s-au mai văzut din copilărie. El nu mai ştie de ani buni ce mai e prin oraşe, eu sînt curios ce a făcut între timp. Dar înainte? Tace stînjenit. Înainte. Lăsînd la o parte explicaţiile ştiinţifice extrapolate de decenii în jurul misterului Său, El ce-a fost, ce-a făcut, ce-a simţit?

Adică..., înainte!

Istoria a început într-o seară, cînd s-a purtat Ultimul Război Mondial cu Noua Armă adusă din Îndepărtatul Spaţiu. A durat o oră şi aparent nu s-a întîmplat nimic. Omenirea a rămas în aşteptarea efectelor. Bineînţeles, a efectelor politice. Dar, din întîmplare, a doua zi dimineaţa, acestea nu mai prezentau importanţă. Se petrecea ceva!

În acea dimineaţă, oamenii au găsit la ferestre stranii figurine aurii. Către prînz se ridicaseră la cer, priponindu-se printre nori. De atunci, în fiecare dimineaţă scena s-a repetat şi cu timpul, oamenii au realizat că ele nu sînt altceva decît visele lor din timpul nopţii. Visele urîte şi frumoase, murdare şi inocente, îmbrăcate în aur şi ridicate la cer. Mulţi, chiar şi Guvernul sau armata, au încercat să le prindă, să le împuşte, au tras în ele cu obuze. Dar fără rezultat - visele erau intangibile.

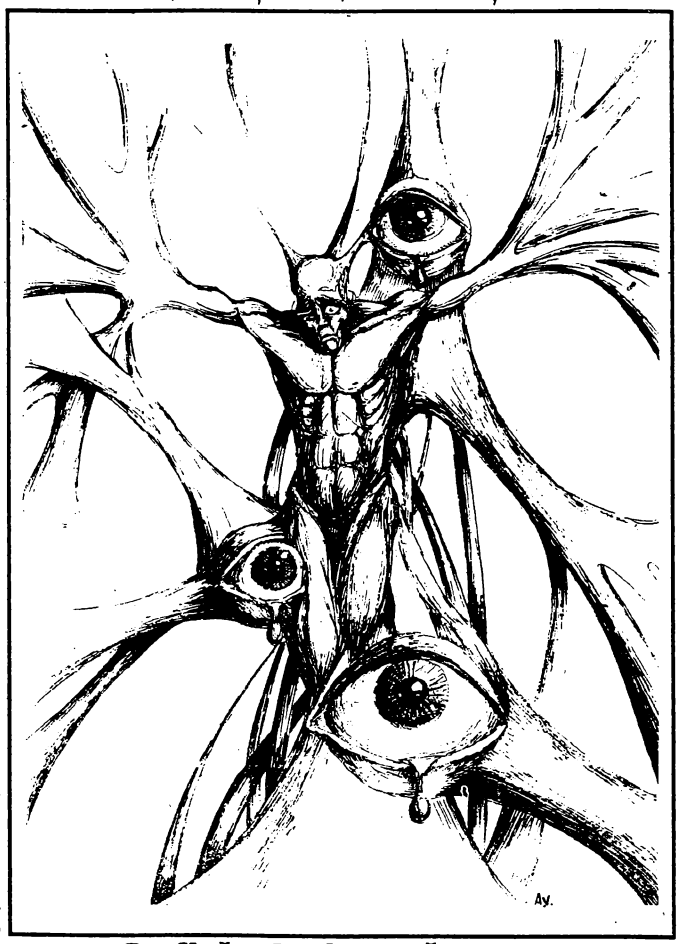

Grafică - Adrian Vlăsceanu

O vreme au rîs de visele soţiilor care puneau coame şi nu-şi puteau uita amanţii nici în timpul somnului, lîngă soţ, de visele elevilor care noaptea profitau de cine ştie ce profesoară, iar ziua tremurau de frică că-i ascultă, sau visele scriitorilor abia lansaţi, care-şi şi vedeau bustul în vreo piaţă publică. Au fost convulsii sociale, mari tragedii familiale, răsturnări politice şi economice,ca urmare a "citirii" viselor. Însă în cele din urmă, totul a reintrat în normal.

El fusese surprins de al treilea Război, în concediu, după ce se întorsese dintr-o misiune şi tocmai se logodise. Astfel că, în Istorie apăruse o fată. Nu ţin minte cum o chema. Era Ea. Iar Ea, visa în fiecare noapte numai baloane. Din cauza asta schimbările n-o afectaseră prea mult. El îi povestea din călătoriile Lui printre stele, iar Ea le privea fermecată şi-L întreba: "Pe steaua mea ai fost? Uite acolo, aia mare şi strălucitoare. Da, ieri a fost a ta, dar în seara asta e a mea." Mai tîrziu, cînd toată lumea se potolise, Ea abia începuse să-L întrebe: "Eu iar am clocit un balon azi-noapte. Măcar îmi fac datoria. Dar tu ai vise? Pentru că eu nu ţi le găsesc!" Şi într-adevăr, El nu avea vise. Sau mai precis, visa, dar visele Lui se pierdeau în altă parte, sau nu se pierdeau, dar cert era că în fiecare dimineaţă fereastra Lui era goală.

La un moment dat,fusese trimis într-o nouă misiune - cică agenţi străini reuşeau să fure vise şi să le cerceteze pe Lună. Trebuise să facă un raid în secret şi să le găsească centrele de cercetare. Însă totul fusese în zadar. Aşa ceva era imposibil - visele continuau să rămînă intangibile. Şi mai mult, încet, încet, acopereau înăbuşitoare, tot cuprinsul cerului. Fuseseră nevoiţi să oprească şi zborurile. N-aveau de unde să ştie atunci, că perioada se va permanentiza.

Întors acasă din misiune, a luat totul de la capăt în modul cel mai firesc. El păstra în continuare visele pentru sine, iar Ea înălţa zilnic baloane, la cer. Deşi ceva se schimbase. Dar nu putea înţelege ce. Lumea părea că e prinsă într-o perioadă de maturizare, privitor la noua sa condiţie.

Atunci s-a întîmplat Marele Eveniment ce a despărţit AntePerioada de PostPerioadă. Întreaga pătură de vise a oamenilor s-a concentrat în nori enormi care s-au ridicat din ce în ce mai sus, eliberînd coviltirul lumii. În mai puţin de o oră, au dispărut pentru totdeauna. Cerul rămăsese liber şi gol. Ca şi nopţile oamenilor, pentru că din acea zi, nimeni nu a mai visat. Cu o singură excepţie - El, Cel care-şi păstrase visele pentru sine, singurul proprietar egoist.

Într-una din zile a dispărut şi Ea. Şi lăsase un singur rînd pe o bucată de hîrtie ruptă neglijent, cu litere mari, de tipar: "NU TE MAI SUPORT!". A păstrat-o de atunci cu sfinţenie, pentru că reprezenta primul act al omenirii îndreptat împotrivă-i. Mai tîrziu, a auzit, dar acum nu mai e sigur dacă nu cumva a citit, sau a inventat El însuşi acest lucru faţă de familie pentru a se motiva, a auzit că o fată ar fi descoperit totuşi nişte vise ascunse şi că părăsise Pămîntul împreună cu ele.

De atunci, viaţa a devenit tot mai grea. Ajunsese un animal ciudat, privit cu ură şi invidie. Şi existau motive din plin, ţinînd seama şi de faptul că, în timp, oamenilor li se scurtase viaţa şi pierduseră din dimensiuni. Le lipseau visele. De cînd acestea părăsiseră Pămîntul se stinseseră mai multe generaţii lîngă Uriaşul Om care Visează, şi abia acum avusese curajul să-şi spună: "Ce mai cauţi aici? Pămîntul tău a pierit odată cu Ea şi cu Visele. Eşti singur, Omule, nu vezi?!"

Îl privesc fără să înţeleg, apoi iscodesc colţurile cerului, dar acestea sînt goale, nici o statuetă de aur nu le împietează şi mă grăbesc spre bicicletă. E aproape seară. Depărtîndu-mă de Hangar cu ultimile Lui cuvinte în minte, Îi dau totuşi dreptate. I-aş fi spus: "Ia-mă cu tine Pilotule. Vreau şi eu să zbor, cum n-a zburat nici un semen de-al meu. Vreau s-o văd şi pe Ea. Dar în primul rînd, aş vrea să întîlnim visele alea blestemate, ca să iau şi eu cîteva, sau măcar unul". Dar pedalez în continuare tăcut, strîngîndu-mi haina în jurul corpului. Sînt deja prea bătrîn.

Unul dintre avioane ţîşneşte ca un foc spre cer, urmat imediat de toate celelalte. Şase Îngeri de metal, înălţîndu-se ca un ultim vis al Omenirii. Amintirile Pămîntului mor.

Soarele la asfinţit le linge cu aur, apoi cerul le înghite. Au dispărut. Sper s-o întîlnească pe Ea şi s-o ducă chiar pe steaua pe care şi-o alesese. Mă simt uşurat acum cînd realizez că omenirea a rămas singură, fără ultimul ei mijloc de comparaţie. Însă de-abia după un timp realizez că sînt cu adevărat mai uşor.Roata bicicletei, deşi învîrtită în continuare de pedală, a scăpat de frecarea cu solul. Mă înalţ spre cer. Pistele pentru avioane, părăginite, uriaşe şi albe, leagă precum nişte corzi cele două capete ale lumii. Mă privesc şi constat că sînt de aur. Şi mă gîndesc fericit: sînt primul şi ultimul Lui vis vizibil, un vis-testament, care să amintească veşnic omenirii. Nu un mijloc de comparaţie, ci doar un reper luminos în nopţile prea grele.

ROCK MANIA FESTIVAL

Între episoadele serialului Alice Cooper am să intercalez, la sugestiile voastre, o scurtă cronică a festivalului din 16 iulie, deşi conexiunile cu sf-ul sînt extrem de firave...

Aproximativ 55 000 de spectatori au luat parte la ROCKMANIA FESTIVAL care s-a dovedit a fi un show cu totul deosebit faţă de concertele văzute pînă acum la noi în ţară.

Cu o punctualitate demnă de invidiat, *Timpuri Noi* a deschis manifestarea exact la ora 14.00. Bineînţeles, au cîntat piesele lor hazlii cu care l-au fericit mai ales pe cei strînşi în faţa scenei.

Au urmat cei de la *Holograf* , tot cu un repertoriu arhicunoscut. M-a surprins însă, lipsa piesei "Umbre pe cer" ce ar fi conferit într-adevăr o oarecare GREUTATE reprezentaţiei lor. Dar şi aşa au avut ceva priză la public.

Păstrez însă regretul de a nu-i fi văzut pe marii absenţi ai acestui festival: cei de la trupa *Cargo*. Ei nu au putut susţine recitalul anunţat, din cauza accidentului grav suferit în urmă cu cîteva săptămîni de solistul vocal Ovidiu Ioncu - "Kempes". Acesta, după vreo şapte zile de comă, a început totuşi să-şi mai revină un pic şi se pare că situaţia lui tinde acum spre mai bine.

Sub razele unui soare de iulie a trebuit să-l suportăm şi pe interpretul catolic Ramazzotti. Oricum, cîtorva tipe le-a plăcut şi trebuie spus că a avut în formaţia sa un chitarist solo destul de bun.

Cei prezenţi din redacţia JSF au fost realmente pe baricade o dată cu primele acorduri ale celor 90 de minute rezervate lui Joe Cocker. Şi, într-adevăr, am avut parte de un concert de înaltă clasă din care nu au lipsit piese ca "You are so beautiful", "Summer in the City", "Unchain my Heart"... Spre finalul recitalului acestui mare muzician, prezent şi la Woodstock în 1969 (cei din '94 nu prea conteză fiind exagerat de "comercial"), publicul a creat o atmosferă efectiv senzaţională, unică pînă acum la vreun concert rock (şi nu am scăpat nici unul important din 1990 încoace, în Bucureşti). Cătălin Tenţă îşi exprima justificat regretul de a nu-l fi adus şi pe Liviu Radu, iar eu pe Liviu Surugiu, la acest concert.

Recitalul de aproape două ore al lui Rod Stewart a fost, de asemeni, foarte, foarte frumos ca şi atmosferă, show, muzică rock and roll... O groază de piese drăguţe ca *Baby Jane, Have I Told You Lately, Rhythm of My Heart* şi, mai ales, *Sailing* l-au cam "terminat" pe cei prezenţi...

Ca o concluzie finală: un show excelent, poate cel mai bine reuşit pînă acum în România, o calitate foarte bună a muzicii, public numeros şi participativ, însă cele mai valoroase concerte, din punctul meu de vedere, rămîn în continuare cele cu *Jethro Tull, Paradise Lost* şi *Symphonic Rock*-ul lui David Palmer...

Remus CERNEA

În această săptămînă vă prezentăm două cărţi încadrabile în science fictionul de tip hard. Vă atragem în special atenţia asupra volumului lui Joe Haldeman care uzează de un stil neobişnuit, la graniţa experimentalului, reuşind să comită literatură cu ajutorul graficelor, tabelelor şi altor elemente statistice prin excelenţă. Romanul lui Clarke se înscrie în stilul cu care ne-a obişnuit din volumele apărute pînă acum.

Joe Haldeman - Conexiunea Psi - Editura Teora-3000 lei; 152 pag.
A. C. Clarke - Mînia lui Dumnezeu; Editura Elit, 3500, 222 pag.

continuare din pagina 2

A.M.: Primul Congres din mai 1971, la Bucureşti, a avut ca participanţi cenaclul H.G. Wells (Cornel Secu şi alţii care nu mai sînt în SF), Solaris-ul (condus de Daniel Cocoru, în care mai era Lucian Hanu) şi H. Coandă, alături de marii zei: Fărcăşan, Colin, Hobana, Rogoz. Cred că R. Bărbulescu şi Anania nu au fost şi îmi amintesc că am regretat grozav că nu l-am văzut... Victor Bîrlădeanu... cam acela era un patrulater la care ne uitam miraţi... să vedem ce iese din povestea asta. Şi atît de tare ne-a plăcut în cele două zile, încît a doua Consfătuire Naţională - cum se numea pe atunci - s-a organizat după trei luni de zile la Craiova. De data asta eram mult mai mulţi pentru că veniseră toţi elevii mei (la Craiova la cenaclu erau şi 800 de inşi, ne adunam într-o sală, şi spuneam poveşti despre stele). Fiind profesor, găseam limba necesară. La Craiova, în cenaclu există şi acum vreo 20 de oameni care sînt pe baricade încă din primii ani de funcţionare. Au trecut 25 de ani.

R.C. - Aş mai avea o ultimă întrebare: cum vedeţi viitorul omenirii? Pentru că se tot vorbeşte despre spaima de autodistrugere...

A.B. - Utopie sau distopie?

A.M. Omenirea va fi întotdeauna nemulţumită. În continuu vor fi unii nefericiţi, vor declara că sînt nefericiţi şi că toate trebuie schimbate şi făcute din nou. Aşa şi trebuie făcut: nevoia de schimbare este o constantă a umanităţii. Uite, am fost în deceniul trecut într-o situaţie în care mai era puţin pentru ca fiecare să aprindă fitilul la bomba de 15 tone de TNT pe care o aveam repartizată pe cap de locuitor al planetei şi aşteptam "liniştiţi" viitorul. Scriitorii şi artiştii s-au apucat să zguduie planeta şi să spună "băi, soldaţi, deşteptarea!" Cred că scriitorii de SF au fost cei mai tare implicaţi în lupta pentru pace. Gîndiţi-vă la poveştile astea înspăimîntătoare ca "Ultimatumul lui Mordecay" sau "Starship Troopers" a lui Heinlein; păi astea chiar că au făcut să clănţăne dinţii de spaimă tuturor. Apoi, filmele care s-au făcut cu tematică apocaliptică. După acestea, conştiinţa lumii s-a trezit. Astăzi nu prea mai sînt războaie pe Pămînt. A, că mai mor cîţiva oameni pe zi în zone de conflict, că se descarcă încărcătura de "pudră etnică" într-o parte sau alta a lumii - astea nu mai sînt războaie!

R.C. - Astăzi nu, dar mîine...?

A.M. - Eu cred că mîine va fi şi mai puţin vorba de conflicte armate. Din mai multe motive, spun asta. În primul rînd, războiul este o întreprindere nerentabilă din punct de vedere economic. E mult mai uşor să cîştigi lumea fabricînd televizoare, cipuri!

R.C. - Acum te domină economicl

A.M. - Războiul este, într-adevăr, economic... Războiul economic se duce crîncen în fiecare zi - trăieşti mai bine sau mai rău după cum mai marii cîştigă războiul. Apoi, generalii şi soldaţii îţi cheltuiesc ca dracu'. Nu mai spun că ei îţi dărîmă şi că trebuie apoi să construieşti la loc, şi că a dărîma înseamnă să distrugi valori materiale. Şi zilele astea (pentru mine asta înseamnă secolul următor) omul va ieşi afară. Asta nu e glumă. Staţiile orbitale, Luna, apoi Marte, după care nimeni nu-l va mai putea opri pe cel care "nu încap acasă". Şi, de aici, lucrurile se schimbă, poate în manieră Asimoviană...

CONCURSUL NEMIRA

LA A IV-A EDIŢIE

Organizat de Editura Nemira împreună cu Fundaţia DEC Nemira, concursul de literatură, aflat în 1995 la cea de a IV-a ediţie, a constituit rampa de lansare a unor autori importanţi pentru tînăra generaţie, Radu Aldulescu, Caius Dobrescu, Daniel Bănulescu, H.R. Patapievici, laureaţi ai secţiunilor *Pugatoriu* şi *Totem*, ale căror lucrări au fost deja publicate. Se află sub tipar romanele lui Petre Barbu şi Sebastian A. Corn, laureaţii ediţiei din 1994, la secţiunile *Purgatoriu* şi *Nautilus*. De asemenea, se află în pregătire cartea laureatului la secţiunea *Totem*, Sorin Antohi.

Concursul este deschis oricărui autor, debutant sau nu, care trimite un manuscris dactilografiat, nesemnat, purtînd un motto însoţit de un plic închis, cu acelaşi motto, conţinînd numele, adresa şi telefonul. Pe plic va fi menţionată secţiunea la care participă lucrarea:

- *Purgatoriu*, proză scurtă sau roman;
- *Totem*, eseu;
- *Nautilus*, proză scurtă sau roman science fiction;
- *Cartea utilitară*.

Lucrările vor fi trimise pe adresa editurii *NEMIRA: strada Hagi Ghiţă 57, sector 1, Bucureşti - 2*, pînă cel tîrziu la data de 15 septembrie 1995. Decernarea premiilor (pentru laureaţii secţiunilor *Purgatoriu-roman, Totem, Nautilus-roman:* premiul fiind un contract de editare al lucrării premiate) va avea loc cu ocazia Zilelor Editurii Nemira, manifestări organizate în luna decembrie.